Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 32 (1543) 29:DE ÅRG. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 6 AUGUSTI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY.

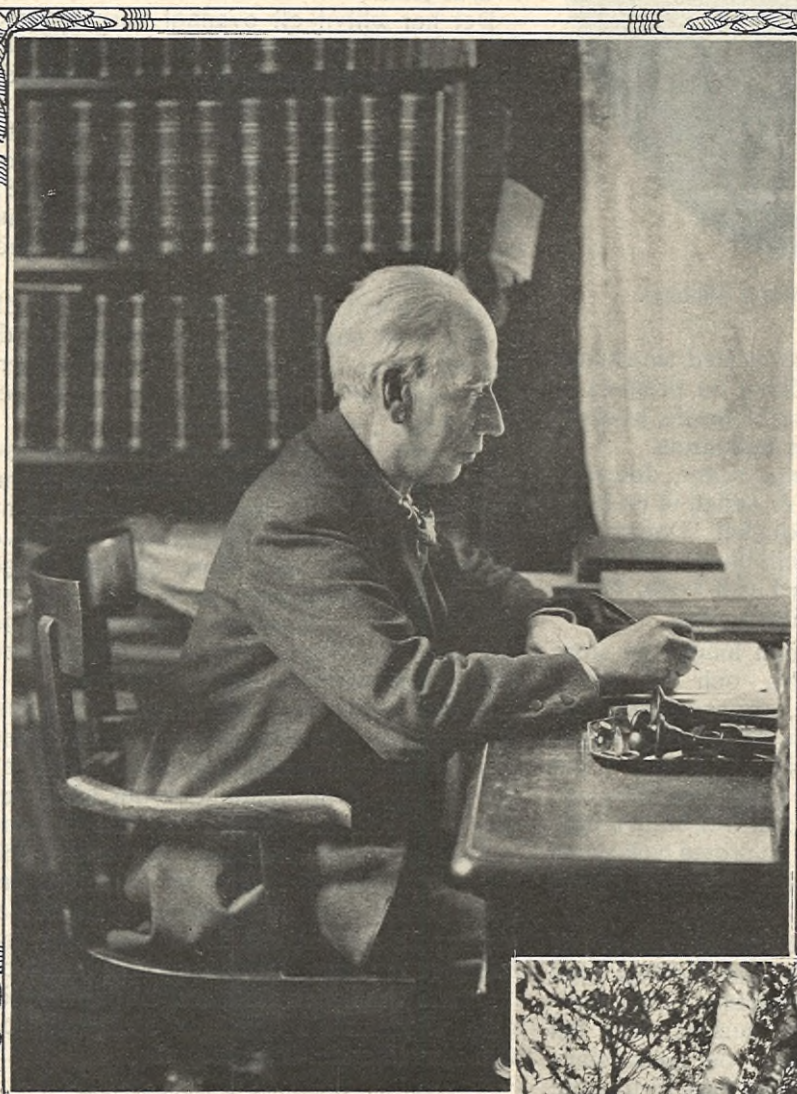

Professor Seved Ribbings hem.

Med blid och förnäm värdighet distanserar sig Spoletorp så ut- som invändigt från genomsnittstypen. Lycklig den, som fått se detta gammaldags förfinade hem och än lyckligare den, hvilken haft tillfälle lära känna Ribbingska familjen. Med flit skrefs ej "haft förmånen", ty det är ingalunda en trollkonst att komma inom Spoletorps port. Under decennier har detta enastående vidtfamnande hem stått öppet för vetenskapliga kongresser, stora konstnärer och vitterhetsidkare, samt först och sist för en hvar, som behöft förståelse, hjärtevärme, hvila eller en handräckning för att icke stupa framför lasset.

Här har aldrig varit fråga om "en trängre krets af personliga vänner". Ingen har mottagits som öfverflödig främling, och det välkommen, som skänkts ljusare, rikare än kanske i något annat hem, skall resa ett lefvande äreminne öfver professor Ribbings hus.

Hvad professor Seved Ribbing betyder som vetenskapsman, veta de flesta. Hans berömmelse har för längesedan nått ut öfver Sveriges gränser. Hvad han varit och är som faderlig vän för Lunds studenter, kunna dessa berätta genom ett par generationer, och hans gästfrihet i hemmet erkänna hun-

Professor Seved Ribbing.

Nedre bilden: Exteriör från det Ribbingska hemmet i Lund.

SÅ SMÅNINGOM HAR ETT MOdernt och nytt Lund omramat professor Andreas Spoles jordområde, där på 1670-talet ett observatorium höjde sig till hjälp för de studiosi, hvilka den lärde herren gynnade. År 1676 sköflade danskarne professorns gård och förstörde hans finaste astronomiska intrument, den stora mässingskvadranten. Andreas Spoles namn lefver dock kvar. Spoletorp, som byggdes på den ödelagda tomten, uppkallades efter honom.

Det i 1850-talets flärdlösa stil uppförda, hvita herrgårdshuset afskiljes genom sin vackra, lummiga trädgård från banala grannar: uniformt tråkiga hyreskaserner.

draden och åter hundraden. Så spänstig och liflig är professor Ribbing, att man skulle vilja tro, att all den entusiasm hans personlighet väckt, inom och utom landet, återskänkts honom som ett elixir, sammansatt af beundran, hängifvenhet och tacksamhet.

Den, som ger en än så kort skildring af Ribbingska hemmet, kan ej utelämna ett varmt minnesord om professorskan Maria Ribbing, född De Vylder. Hennes lifsverk består, och dess betydelse strålar klar. Maria de Vylders namn är förenadt med Stockholms intellektuella kretsar under 1860-talet. Det sägs om henne, att hon med nästan "smärtsam kärlek" älskade hufvudstaden, där hon var född, och där hennes ungdom fick en rik och liflig kulturell blomstring.

Det är af intresse att minnas, det hon umgåtts med våra bästa dåtida personligheter, och att Fredrika Bremer omfattade den unga fröken De Vylder med öm tillgifvenhet. Färderna till Årsta blefvo glada ödesmaningar. Maria de Vylder lärde där känna doktor Seved Ribbing, sin blifvande make, och i bästa mening lifskamrat.

En minnestecknare säger om professorskan Ribbing, att hur vidtomfattande hennes verksamhet än var, hade den dock alltid sin tyngdpunkt i h e m m e t, och han tillägger några ord, som belysa andan inom Spoletorp. "De gamla trotjänarna i det Ribbingska huset höra också med till infattningen af den äkta pärla Maria Ribbing var. Det vänliga sätt, hvarpå tjänarinnan öppnade dörren, var alltid som ett varmt välkommen. Hur mången har icke ringt i Spoletorps klocka med rådvillt och försagdt sinne och gått därifrån med mod och tillförsikt."

Döden, som afskar en rastlös och dock så harmoniskt afvägd lifsgärning, har aldrig förmått öfverskugga hågkomsten af denna sällsynt ädla kvinnogestalt. Hon ägde som få förmågan att taga vara på sin nästas möjligheter och framlocka det bästa också ur ett grumligt själsdjup.

Det sägs ju, att ingen här i världen är oersättlig, men nog står saknaden alltjämt inför Maria Ribbings tomma plats. De unga, som pietetsfullt vandra i hennes spår, ha icke blicken så fördjupad af lifserfarenhetens stilla, stora allvar och förmå ej heller le så försonande ljust som hon.

Interiörerna af Spoletorp visa oss dock, att en vänligt ordnande kvinnohand håller dess goda traditioner vid makt, och det är oss en glädje att tänka, det hemmets värdinna, fröken Estrid Ribbing, länge skall hälsa de gäster, hvilka trosvisst lita på, att hur stor salen än är, aldrig skall den verka utkyld, aldrig skall förmakets deuxbattanger afvisande stå stängda eller hvardagsrummet förändra sin nobelt flärdlösa karaktär. De gamla vackra möblerna taga emot oss utan allt öfversitteri, familjeporträtten skryta ej med sina kungliga anor. Rum och inredning ha präglats af utsökt och verklig bildning: hjärtats, böckernas och de fjärrstrålande tankarnas.

Professorskan Maria Ribbing.

En af professor Ribbings söner, docenten L. Ribbing, gaf för något år sedan ut en mycket uppmärksammad diktcykel "Dagsmeja". Däri förnimmes tydligt ett djupt och starkt intryck af hemmets stillhet och tysta, förunderliga makt öfver ett sinnes oro.

Det kan susa höstligt och tungt i de stora träden omkring Spoletorp, och när löfven falla döende mot marken, gripas kanske tankens aldrig bestämda, om än så trötta, fåglar af vemod inför det orubbade lugnet i det gamla hemmet, men när ljuset från dess arbetslampor glimmar ut i mörkret, stiga trygghet och tacksamhet som en drömd lycka inom vandraren. Och den enkla grindens öppna famntag kan ej motstås.

Det är så många brutala omstörtningar här i världen, att man känner sig hjärtligt glad öfver en vrå för hågkomsterna, och i rummen på Spoletorp håller minnet vakt om stora, officiella festers glans, om intima samkväms helgd, om trofast vänskaps förtroende stunder.

Ribbingsätten är stor och märklig. I legend och saga kunna vi leda dess anor från den norska konungasläkten Ribbung,, mäktig på 900-talet. I vår egen historia omnämnes den på 1300-talet, då den höge herren, Sigvid Ribbing af Skåne, förde hof med den äran. Hans husfru, Märta Ulfsdotter, Sankta Birgittas dotter, var uppfostrarinna åt unionens Margareta.

Steg för steg kan man sedan följa namnet Ribbing genom åren, allt framgent har dess bärare syftat och nått högt. De ha med heder skött sina ämbeten som riksråd och kungaförmyndare. Här må dock också nämnas den af släkten, som konspirerade m o t sin konung: eftervärlden dömer honom ej så strängt efter en retrospektiv blick bakom teatermonarkens kulisser.

De Ribbingska kvinnorna veta vi mindre om. En har emellertid utmärkt sig som synnerligen god målarinna, men de flesta torde nöjt sig med hemskapandets uppgift, så stor som någon, när den lyftes öfver krass hvardagsid.

Det har blifvit ett ovanligt varaktigt mod att tjusas af allt det liflösa bohag, hvilket stått i förfäderns hem. Man hyser obegränsad aktning för de mäktiga ekskåpen, de sirliga Louis XVI möblerna, pendylernas porslinsamouretter och gobelinernas pondus, men det, som en gång bildade h e m, göres trots all veneration till dekorativ konst, och därmed utplånas dess personliga traditionsvärde.

Det är därför man så oändligt mycket bättre trifs i ett sådant hem som Spoletorp, där minnet lefver i föremålen, än i ett modernt antikmöbleradt våningsmuseum med dess "tidsenliga", andliga nivellering.

Först när Idun önskade en artikel om Spoletorp, föll det mig in att granskande se mig omkring där och upptäcka, att det fanns mycket att beundra i filen af rum, men äfven sedan det blifvit mig klart, att infattningen var dyrbar, framträder dock först och sist det lefvande, personliga starkast, och jag vet, att de många, som med glädje igenkänna fotografierna, tänka som jag.

Medan andra, långt effektfullare hem snart glömmas för nya intryck, förblir det Ribbingska en kär hvilopunkt, där både allvar och löje ge sig tid att mötas, och där både sorg och glädje få en hjärtligt förstående handtryckning. I vår fredlösa tid verkar detta unika hem dubbelt rogifvande. Omkring dess hvita murar susa trädgårdens löfmassor sin stillsamma melodi, och blomstren dofta från hägnade rabatter. Det blir en kort men lycklig stund vandraren förunnadt att härinne förgäta vägdammets upprörda stoftgrand och den nervslitande ångesten, när

"Genom mänskoströmmens vimmel,
spån på flod, ett mänskooöde
tyst mot sin fullbordan drar."

E. K—a—W—r.

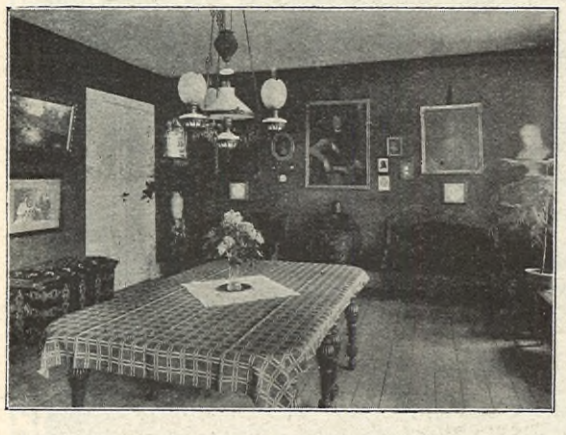

Interiörer från det Ribbingska hemmet.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	« 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	« 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	« 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Afviga och räta.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

X.

DETTA ÄR NÅGONTING HELT ANNAT än Brunnsta, det enda riktiga landet som jag egentligen varit på och som bara ligger en kilometer från Ostervik, men är landet i alla fall. Visst är inspektorns snälla och rara på alla vis, men att det fanns sådana människor som det finns här, det visste jag inte, fastän jag snart är fyllda mina trettio och har sett så många sorters folk i mitt lif.

Ser ni. Stora Fågelberga är en herrgård, närapå ett slott, skulle man kunna säga, och det är friherrinnan Strömcrona, som skaffat mig hit. Därför att, i allra sista momangen, blef fröken Dallin, hvilken hjälpt dem med deras syning här i huset i alla tider, lite velig, som dom säger här nere.

En vacker morgon, när fröken Agnes, äldsta dottern här, som skall gifta sig till hösten med en präst, kom in i syrummet, så fann hon den stackars människan spritt bar i färd med att plocka ner gardinerna. Alla modejournalsplanscher och dedär söta julfaflorna som brukar följa med Weldon, hade hon redan rifvit ner och lagt i en hög midt på golfvet. Och när hon fick se fröken, blef hon inte alls förskräckt eller generad, utan sa bara att hon var paradisets härskarinna och att hon tänkte göra ett bål af all fåfänglighet och uselhet som finns i världen. För det var nu det enda man kunde göra för att slippa kriget, det hade hon sett i Johannes Uppenbarelsebok.

Nog var det väl tur att fröken Agnes kom i tid, ty annars hade den tokiga varelsen ju kunnat tutta på hela gården.

Allesamman påstå att hon varit lite vriden allt sedan kriget bröt ut. Därför att hon råkade i olycka en gång för länge sedan och nu har en son i beväringsåldern och det är det som gjort henne så komplett omöjlig. Alla böcker om kriget och alla tidningar hon kommit öfver har hon slukat. Och hvar gång det ringde i telefon eller hon fick ett bref med posten, så var hon alldeles öfvertygad om att det var mobilisering och att hennes pojke skulle ut.

Ja, krukan går efter vatten tills hon spricker, säger dom ju, och nu sitter den arma varelsen på någon asyl för sinnessjuka, medan jag kommit hit i hennes ställe.

Hvilket känns riktigt kusligt ibland. Isynnerhet om kvällarna, då ugglorna börja yla.

Ända sedan midsommardagen har jag varit här. Fru Bergman, som är härskarinna till Stora Fågelberga, och dessutom är friherrinnan Stjärncronas äldsta dotter och konsulinnan Fristedts syster, tyckte att jag gärna kunde komma till midsommarhelgen, så att jag hann bli en smula stallvan innan jag kom i selen. Bara det tycker jag visar hurudan kvinna hon är.

Men det kan jag försäkra att resan hit ner var bland det värsta jag varit med om.

Hade man förut i veckotal gått och frusit så att man var både knottrig och grön och gul af kyla, så fick man nu i stället känna på en hetta som sannerligen inte hade med paradiset att göra.

Tvärtom.

Tåget var så fullpackadt att folk fick stå i korridorerna och dom som inte fick rum inne i vagnarna hängde på det mest lifsfarliga sätt ute på plattformerna. Lifsfarligt var det förresten ändå för oss allesamman. För på vår vagn var det någe mankemang med det ena hjulet, eller en broms eller hvad det var. Och vid en station var en hop stationskarlar framme och nosade på det och såg betänksamma ut men menade till slut att "det gick nog".

Jag kan försäkra att det var inte behagligt alls, för vagnarna slirade hit och dit, så man blef alldeles yr i hufvudet och människorna ramlade öfver hvarann, medan det var så hett och kvaft, att man kunde förgås och vattnet i alla karafinerna var slut för länge sedan.

Ni skulle bara hört alla vackra saker, som sades om de där herrarna, som har ansvaret för järnvägarna. En af passagerarna som såg ut som en gammal militär, var arg som ett bi och höll ett långt föredrag om eländet. Och när han slutade, så klappade alla människorna händerna, hurrade och skrattade och då såg han allt lite flat ut. Det var nog inte så han hade menat det.

Jag minns nu inte allt hvad han sade, förresten begrep jag inte mer än hälften, men så mycket förstod jag i alla fall att nog måtte dom vara märkvärdiga, som ha hand om järnvägarna här i Sverige. För det var alla eniga om att helgerna alltid kommer öfver dem som den värsta öfverraskning: — Kors i allsindar, ha vi jul redan och midsommar — och pingst! Och hvad är det nu för fasoner att jämt vara ute och flacka och resa hela året om och allra mest under helgerna. Men vänta bara vi järnvägsherrar, ska nog lära svenska folket mores och få det att inse att det bästa det kan göra är att stanna hemma hos sig. Det är ju rent ofattligt att allmänheten ännu inte, efter allt obehag, lärt sig att järnvägarne alls inte är till för dess bekvämlighets skull.

Ja ungefär så där lätt och hastigt beskref den gamle militären det, och det var verkligen som om han talat ur allas hjärtan.

Och hela tiden medan han pratade på, sjöng ungdomen, som hängde i klump ute på plattformen:

Det ska' gå långsamt, men säkert
det är en gifven sak.
Inte för hastigt,
vi tae't i sakta mak.

Men till sist rann alltsammans ihop i en enda röra för mig. Jag blef alldeles tom i hufvudet, det surrade i benen och jag tyckte att det var hjulen, som sjöng: det går långsamt men säkert. Sedan minns jag ingenting förrän jag märkte en snäll gammal dam, som höll en näsduk doppad i eau de cologne under näsan på mig och att jag fått ett litet hörn att sitta på.

Usch hvad jag skämdes. Men det var väl inte så underligt att jag damp, när jag hade stått i korridoren i öfver en timme, för det var ju så många andra som behöfde få sitta en stund. Men ni kan väl tänka hur ljufligt det var för mig då jag ändtligen satt i trillan bredvid Häst-Göran och fick åka de två milen i den lätta solvarma luften. Och att sedan få krypa till kojs i min lilla sneda takkammare, som ligger alldeles intill syrummet, var nästan som att komma in i himmelriket.

Det är så underligt, för det har kommit på mig så många nya tankar sedan jag kom hit och jag känner det som om jag flyttat in i en alldeles främmande värld. För här märker man att människorna lefver för någonting verkligt och inte bara för hvad de skola äta och dricka eller kläda sig med. Och roa sig med, kan man ju också säga.

Sådana där som kalla sig religiösa eller sådana där läsare som Haikinens, hvilka bo under mig därhemma i Ostervik, har jag aldrig kunnat tåla. Det ligger så mycket smussel, falskhet och värdslig fåfänga under all den där heligheten. För de vill ju alltid att det skall s y n a s, hur utmärkta de äro i förhållande till oss alla andra.

Tänk bara när gumman Haikinen kom upp en kväll och bad Halta-Lovis lägga en stjärna för henne, hur rädd var hon inte att någon af de andra laestadianerna skulle få reda på det, ty större synd än att handskas med kort finns knappast för dem. Och aldrig skall jag heller glömma hvilket förtappelsens barn jag fick höra att jag var, när de kom upp en söndagskväll för att få låna ett par ljus och fann att jag satt och lade passians. Samt hur obehagligt det var att sedan genom golfvet höra hur dom grät och skrek och bad för min arma syndiga själ.

Sannerligen tycker jag inte att folk kan hålla reda på sina egna själar och inte blanda sig i andras. Och mina ljus fick jag förresten aldrig igen.

Men ser ni, här på Stora Fågelberga, är det någonting helt annorlunda. Så genomäkta, ingen skillnad på afviga och räta. Oppenhjärtigt, rättframt, muntert och på samma gång allvarligt.

Före frukosten samlas alla, som vill, kan och har lust, till en mycket kort morgonbön i lilla förmaket. Och ni kan inte tro hvad jag var rädd och generad första morgonen. Helst hade jag ju inte alls gått ner, men låta bli vågade jag inte heller. Men ni kan väl tro att jag blef flat när jag kom in och möttes af prat och surr och skämt — ingenting stelt och påklistradt alls, och fru Bergman tog mig rundt och presenterade mig för alla dem jag inte träffat ännu. Och så sade hennes man, kammarherre Bergman, som visst är en riktig jätte både till kropp och själ, att det kanske var tid att börja.

Medan han så läste en af Beskows dagliga betraktelser, jag har sedan fått reda på att det var det, så kom den ena sjusofvaren insmygande efter den andra, utan att någon alls tycktes bli förargad. När kammarherrn slutat, läste fru Bergman en kort bön och Fader Vår, och sedan alla sagt amen och tack, så var det lika muntert igen.

Nu är jag van vid det och också vid de där moderna n a t u r l i g a predikningarna som först riktigt stötte mitt öra, men i början tyckte jag allt att det var bra konstigt, för jag har alltid tänkt mig en sådan där gemensam privat andaktsstund som någonting förfärligt ledsamt. Alldeles som på gamla Brunnsta i världen då jag var barn och då alla satt uppradade kring väggarna med hårda, tillsnörpta ansikten och då och då suckade till så tungt, att vi stackars barn trodde att världens undergång stod utanför dörren, och gamla inspektorn läste någonting oändligt långt och obegripligt med en graflik röst, hvilken inte alls var som hans vanliga. Men sedan unga inspektorn kom till styret tror jag aldrig att ett guds ord lästs där i huset. Hemma i mitt föräldrahem var det nog så att vi allesamman var för oss, tydde oss till Gud och nog var både den gamla bibeln och bönböckerna nötta af flitigt bruk alltid. Men man hade ständigt en känsla af att man var generad för att tala om Gud och religion, ungefär som om man skulle visa sig inte riktigt klädd.

Ja, allt det där har jag ju aldrig tänkt öfver förr, inte ens när jag låg så sjuk i lunginflammation i vintras. Men nu är jag riktigt glad att jag inte dog då — ja, det har jag

Att Konstflitens alster alltmer
uppskattas visas därav att omsättningen under 1915 steg med mer än 40 proc. Även från länder i krig ingå alltjämt beställningar på bomullstyger och gardiner till Konstfliten, Göteborg.

Tvätt-kläder
St. Nygatan.

Kadettkostymer f. gossar, tvätt- & soläkta
ålder 2 4 6 8 10 12 år.
3.25 3.75 5.— 5.50 6.— 6.50

Hvita satin Kostymer m. blå garnering
ålder 8 10 12 14 år
9.75 10.50 11.25 12.50

Blå gossbyxor
ålder 2 4 6 8 10 12 14 år
1.50 2.— 2.25 2.50 2.75 3.— 3.25

Bomullsklädningar af tvättäkta tyger
ålder 4 6 8 10 12 år
4.— 4.50 5.25 5.75 6.25

— **Osterlund & Andersons A. B.** — 11 Hötorget.

ju förresten varit hela tiden — för det är ju i alla fall roligt att få veta lite mer om lifvets mening innan man dör. Och jag har liksom fått en slags aning om att jag själf — Fingal, syskonen, familjegrafven och Ostervikssskvallret, när allt kommer omkring, betyder mycket lite här i världen. Det är som om jag höll på att klättra upp för ett högt berg och att mitt vanliga lif blir obetydligare och mindre ju högre upp jag kommer.

Medan allting omkring mig t. o. m. hvarje minsta småsak i mitt arbete liksom fått mera värde och större betydelse. Det låter kanske märkvärdigt, men så är det i alla fall.

Här bli minsann inte mina sytimmar hvarken ledsamma eller långtrådiga, ty alltid är det några af flickorna som hjälpa till och då kommer förstås ungherrarna med. Syrummet, som också kallas för verandarummet, ligger ofvanför köket mot norr och är stort som en sal. Och när det är varmt och vackert, hvilket det inte riktigt vill bli i sommar, så hålla vi mest till på verandan som är omgifven af hängbjörkar, mellan hvilka man ser sjön.

Om ni bara visste hur muntert det går till där ute ibland — och dessemellan —så allvarligt och ifrigt.

Att det fanns sådana unga flickor som fröken Agnes och hennes kamrater, det har jag heller aldrig vetat förr. Det som så mycket annat. — Och tänk, då är hon i alla fall kusin till friherrinnan Douglasson, hvilket nog syns på utseendet men inte på någonting annat. De ha visst aldrig varit mycket tillsammans men så är fröken Agnes ju också en par tre år äldre än Gudrun, så gift hon än är.

Och ändå om jag bara kunde berätta om ungdomarna här, så där lifslefvande som fröken Björkebladh, hvilken förresten kom hit i går, klädd i en af mina linnesömsblusar och som är gammal ungdomsvän till fru Bergman. De se ut att ha så roligt tillsammans som ett par skolflickor, där de gå af och an och prata och skratta i stora lindallén. Där det doftar så att man nästan blir yr i hufvudet. Då och då titta de upp hit och det undrar jag inte på. För det går verkligen hett till. Orden flyger i luften som bollar, hvilka ibland träffa målet och ibland ramla bort, man vet inte hvart.

Denna gång var det Manne Fristedt som började. Förresten tror jag att han vid det här laget rakt glömt bort både den där dumma frun, som tyckte att han var så vacker i sin studentmössa, och deras äckliga stockholmshusa hvilken aldrig låter honom vara i fred. För aldrig har jag sett honom se så genomglad och liksom rentvättad ut som han gör här.

Det var medan fröknarna kantade några dussin meter voile volanger — det är rent bedröfligt hvad kjolarna blifvit besvärliga att göra nu förtiden — som fröken Sture berättade om sina erfarenheter från sin "stugvecka", som hon kallade det.

Fröken Sture är magister, tänk låter inte det skojigt, och ändå ser hon inte den minsta smula lärd ut. Hon har ett rundt, muntert månskensansikte och en rödblommig hy som om hon varit på landet i hela sitt lif. Men det kan ju hända att det är därför att hon kommit direkt från sin stuga, som hon ser ut så där. På vintern, när hon sitter bland all sin lärdom, så kanske hon har ping nez och spetsig näsa.

Först begrep jag inte ett dugg hvad det var frågan om när hon kom med sina "stugmänniskor", "stugtankar" och "stuglif" i hvartannat ord. Men så småningom redde det ut sig och då — ja då var det som om jag fått en blick in i någonting så stort och vackert att naturligtvis Lip-Lina genast kom fram igen, medan jag helt mekaniskt sydde ner åttiofem veck på det blårandiga kadettyget. Tänk er bara i en vacker vik, på en ängssluttning ett par små stugor, hvilka äro afsedda till sommarhem för arbeterskor och studentskor.

I den mindre stugan bor två unga studerande flickor och i den större — ja jag säger villan, för det låter väl bra mycket bättre, bor en tio stycken arbeterskor och en liten hushållerska som är lika ung som alla de andra.

Det där låter förstås inte märkvärdigt alls — eller hur. Men när man riktigt tänker sig in i det — det är då tårarna kommer och man känner det krypa i hjärterötterna.

Då jag tänker på detta, så ser jag för mig de där stackars rufsiga, trasiga flickorna vid säckfabriken hemma i Ostervik, som ingen människa bryr sig om eller ens tittar åt. Tänk bara för dem att för en veckas tid, eller kanske tio dar, få komma ut till landet tillsammans med jämnåriga fina och goda flickor. Att under några dagar få komma ifrån allt släp och slit. Inte bara i fabriken utan också sedan de kommit hem till de där usla bostäderna där borta på Norr. Till Svartgränd eller Norrgränd där hvarken sol eller måne lyser, och där de flesta af dem bor. Att få bada, sola sig i gräset, äta god och vällagad mat — och att från morgon till kväll få vara tillsammans med sådana flickor som fröken Agnes och fröken Sture. Flickor som vet och kan allting och som berättar så att man bara vill höra mer.

Alldeles säkert är att om flickorna vid säckfabriken finge i tur och ordning komma ut på en sådan sommarvecka, så skulle de rakt bli som nyfödda. Kammade i hufvudet och inte så där hårda och fräcka i ögonen. Men de stackarna ha ju inte en aning om ens att det finns en hel skara friska, modiga, f i n a flickor rundt hela Sveriges land som inte vill hellre än räcka dem handen och göra lifvet ljust och gladt och värdt att lefva för dem som ha det svårt.

Hednamissionen är någonting, som aldrig kommit mig att gråta, men ser ni detta att ta fast på det som vi ha närmast rundt omkring oss — s e d e t ä r s t o r t.

Det var just medan jag satt och tänkte på detta och hade hunnit till mitt sjuttionionde veck hvilket inte alls ville falla sig, som kandidat Fristedt kom med sitt inlägg.

— Se på Lina Börjesson bara, minsann sitter hon inte och lipar som en vattubäck af rörelse öfver mänsklighetens ädelhet, sade han. Men kan ni säga mig, flickor, hvad det där egentligen tjänar till. För ni ä väl inte sådana lindebarn att ni inbillar er, att när de där arbeterskorna komma i sina gamla gängor igen, att de inte ä precis likadana som förut.

— Skulle man tro Lilly — så heter fröken Sture i förnamn — så ä alla de där stugflickorna ena riktiga änglar, troligen är det någon hemlig sedlighetskommission som plockar ut helgonen åt er, för att ni ska få pröfva era sociala krafter på dem. För er är det alltid roligt att leka med dockor, på det ena eller andra sättet.

Då skulle ni hört och sett.

Fröken Sture som annars har så lätt för att tala och som är så rödblommig, blef både blek och stum, medan fröken Agnes

Fru Britte-Louise Nordström.

Artisten Karl Nordströms mor 97 år.

DEN 7 AUG. INGÅR FRU BRITTE-LOUISE Nordström på Säbylund, Tjörn, i sitt 98:e år. Dotter till kronolänsman Carl Erik Hellberg och hans maka Anna Torbernisdotter, föddes hon 1819 på Ilebergs kronolänsmansboställe på Orust. Det Hellbergska hemmet var vidt omkring kändt för sin stora gästfrihet. Där rådde gammal god hemstämning både i helg och söcken. I denna glada och goda omgifning växte en stor barnskara upp. Sedan sönerna kommit så långt som till studieåren i Uppsala, började en vidlyftig korrespondens mellan dem och systrarna i hemmet. Och det var mycket en dåtida student hade att skrifva om från 1830—40-talets Uppsala. Till systrarna sändes afskrifter af de senaste skaldeverken af Wallin, Tegnér, Geijer m. fl. Likaså afskrefvos de senaste Geijersångerna. Och i Orusthemmet föreläsites och sjöngs allt detta nya. Tack vare bröderna lefde man så långt från Uppsala dock midt uppe i sin tids stora händelser inom diktens och tonkonstens värld.

Äfven i andra afseenden var denna tid märklig. Året före Britte-Louises födelse hade den franske advokatsonen såsom konung uppstigit på den svenska tronen. Och Napoleons korta men glansfulla saga lefde ännu under många år i friskt minne. Fru Nordström dröjer också med stor kärlek vid de händelserika åren i hennes barndom och ungdom. Intelligent och fint bildad tog hon liflig del af dagens händelser. Och fortfarande är hennes intresse stort för allt omkring henne. Trots sin höga ålder är hon vid full vigör. I dessa soliga och varma dagar är det hennes största glädje att på egen hand kunna ströfva omkring i sin vackra trädgård. Af musik och sång njuter hon nu som alltid förr. Som synen aftagit betydligt, kan hon ej själf läsa, men hvar dag föreläses tidningen för henne.

1853 ingick hon äktenskap med kronolänsman Anders Nordström på Hoga, Tjörn, som afled 1901. Tre söner och en dotter har hon i lifvet. En af sönerna är den kände konstnären Karl Nordström, sonen Johan innehar efter fadern befattningen som kronolänsman på Hoga, yngste sonen är häradshöfdingen Anders Nordström i Norrköping, och dottern Alfhild är änka efter häradshöfding J. W. Nordström, Jönköping.

Frågor och svar till

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

komma att inflyta i nästa nummer.

Pröfva **Tuppens Zephyr** och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK af ELISABETH ÖSTMAN. är den bästa kokbok för det svenska hemmet. 4:de upplagan nu utkommen. 30 tusen ex. Pris Kr. 5:50 inb.

Anna Wide.

Anna Fahlén.

Edit Lindberg.

Anna Kroon.

Emma Ohman.

Märtha Ohlson.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Som ett apropå till den i dagarna afslutade länsutställningen i Ornsköldsvik lämnas här porträtt af de förnämsta kvinnliga funktionärerna vid densamma.

Fru Anna Wide är sedan flera år föreståndarinna för Medelpads Hemslöjdsförening. Jämte fru Anna Fahlén och fröken E. Lindberg har hon utfört den kräfvande uppgiften att samla och ordna den gedigna och vackra hemslöjdsutställningen.

Fru Anna Fahlén har med utmärkt organisatorisk förmåga arbetat för hemslöjden i Ångermanland och lyckats föra den mycket framåt.

Fröken Edit Lindberg har härvid målmedvetet och energiskt stått vid fru Fahléns sida.

Länsmejerskan fröken Anna Kroon har föreestått mejeriutställningen, en uppgift, som hon löst med mycken heder.

Fru Emma Ohman född Lemon fyllde den 26 juli 80 år. Det är icke länge sedan vi i Iduns spalter under fru Ohmans bild kunde skildra den vackra fest, som hållits för henne med anledning af att hon af konungen tilldelats guldmedalj, en utmärkelse, som kom henne till del för hennes nitiska arbete i olika välgörenhetsföretag. Fru Ohman var en af dem som bildade Stiftelsen för gamla tjänarinnor och är ännu verkställande direktris för dess hem. Många äro de som med tacksamhet lyckönska den älskvärda och ovanligt ungdomliga åttioåringen på hennes födelsedag.

Fyrtio år fyllde pianisten Märtha Ohlson den 27 juli. Namnet är nära förbundet med det stockholmska musiklifvet. Efter pianostudier vid Musikaliska akademien, därefter för professor Lundberg och för Raoul Pugno i Paris, har Märtha

Eugenie Claësson

Lotten von Plomgren.

Ohlsson medverkat vid kammarmusikkonserter, gifvit egna konsertaftnar men dock flitigast verkat som ackompanjatris, däribland under 13 år vid de af Arbetarinstitutet anordnade konserterna. Hon är en af våra allra främsta förmågor på ackompanjeringskonstens område, hennes fina, diskreta och dock säkra talang skördar vid hvarje hennes uppträdande ett berömmande omnämnande. De konstnärer, som dra fördel af denna talang, och en tacksam publik skatta henne lika högt.

Sedan en lång följd af år är fröken Eugenie Claësson, som den 28 juli fyllde 75 år, känd och skattad inom våra musikkretsar. Hon har verkat som en framstående pianolärarinna, men mest har hon dock gjort sig berömd genom sin utomordentliga talang som ackompanjatris. Med aldrig svikande säkerhet, med konstnärlig förståelse vet hon att följa och stödja ett musikstyckes framförande. Sina meningar om pianoteknikens medel och mål har hon sammanfattat och utgifvit i en broschyr under titeln "Några ord till den pianospelande ungdomen."

Öfverstinnan Lotten von Plomgren, som afled i Stockholm d. 20 juli i den höga åldern af 84 år, var dotter till landshöfdingen grefve Gustaf Liljencrantz och hans maka, född Stjärnstedt, samt änka efter öfversten Erland von Plomgren.

Alltsedan Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar bildades 1884 ägnade öfverstinnan von Plomgren denna sammanslutning ett nitiskt och uppoffrande arbete. Under den långa tidrymden af 30 år, från föreningens första dagar och till för två år sedan, har hon som föreningens ordförande ledt dess förhandlingar och stått i spetsen för dess omfattande verksamhet. För att endast med några siffror antyda det framgångsrika arbetet under dessa år kan nämnas, att föreningen med 100,000 kr. bidragit till befästande af Varberget vid Karlsberg, 133,000 kr. ha utbetalats för inköp af mark för Bodenfästningen och 65,000 kr. ha utgifvits för stödjande af den frivilliga skytterörelsen. Isynnerhet i Norrland, där skyttefföreningarna ha svårigheter utan ekonomiskt understöd, har denna hjälp varit välkommen.

År 1912 erhöll öfverstinnan von Plomgren som belöning för sitt arbete för föreningens bestånd och utveckling medaljen "Illis quorum" samt 1915 medaljen för främjandet af Norrlands fasta försvar.

En del år var öfverstinnan von Plomgren medlem af styrelsen för Pauvres Honteux och kallades senare till hedersledamot i denna stiftelse.

Af hennes åtta barn lefva ännu sex, som jämte en rik vänkrets sörja och sakna henne. Den i kvinnokretsar mest kända af dessa är den inom Fredrika Bremerförbundet mycket verksamma fröken Ida von Plomgren.

---

som däremot är så blid och stilla, brusade upp som ett eldsprutande berg.

— Där kom han, alldeles nykläckt ur skolan och talade om saker som han inte hade en aning om. Och det visste hon ju mer än väl, att hvarken moster Lally eller kusin Gudrun varit de rätta att inge honom någon tro på hvad nutidskvinnan kan, vill och förmår. Egentligen var det bara synd om honom, tyckte hon, men det är nu en gång så att man har svårt att hysa medlidande med dumheten. Hvad visste väl han af de många tusende flickor, hvilka för länge sedan tröttnat på att steppa och flirta. Hvad visste väl han om hvad en ärlig, hjärtlig handräckning öfver det sociala taggtrådsstängslet — ja, så sade hon visst — kunde ha för verkan. Allrahälst då jämnåriga fick ta saken i sin hand och ömsesidigt hjälpa hvarann.

— Deras stugflickor va minsann inte några utvalda — det skulle alla veta — och dock var det ett mångårigt faktum att oslitliga vänskapsband knutits mellan många af dessa fabriksarbeterskor och de studerande unga flickorna. Hvilka just, tack vare stuglifvet, kommit att förstå hvarandra — och uppskatta hvarandras lifsverk.

— Så småningom få nog män — eller snarare pojkar — af din sort, Manne, lof att inse att vi flickor af olika samhällslager inte bara är till för ert nöjes skull.

— Himmelska makter hvad du tar vid dig, Agnes, kandidat Fristedt såg verkligen häpen ut — du borde då sannerligen blifvit sufragette — jag tror det är så det heter — i stället för att gifta dig med en fridens präst, menade han.

I samma ögonblick fröken Agnes hörde sin fästman nämnas, blef hon sig själf igen. Lugn och jämnmodig.

— Förlåt, sade hon. Men jag vet inga människor som så kan reta en sten som ni, Fristedtar. Utom morbror, för han är en hederskula i alla afseenden. Förresten undrar jag när Gudrun kommer, ty hon har lofvat att vara här minst sex veckor i sommar.

Ja, det undrar jag med. Kommer hon väl hit bland alla dessa naturliga och uppriktiga människor, så kanske att hon tar sitt förnuft till fånga.

För hur det än är så är det allt synd om henne på något vis. Och jag tror nästan att hon kommit in i något hemskt och mystiskt som hon själf vore glad att komma ur.

Men någon lösning på det där med halsbandet, skuggningen i Stockholm och inbrottet hos friherrinnan Stjärncrona tror jag ändå aldrig att vi får. Fastän båda mågarna, såväl konsul Fristedt som kammarherre Bergman satt alla järn i elden för att få klarhet i saken — i inbrottet menar jag — för allt det andra ha de ju ingen aning om.

Se de ville ju gärna, innan friherrinnan flyttar tillbaks till sin våning i Stockholm i höst, veta hur det kan hänga ihop. Men efter hvad kammarherrn sade häromdagen, så skulle man kunna tro att det är lika galet med polisen som med de där järnvägsherrarna.

MOR.

MOR! — I DRÖMMEN JAG SER TVÅ
händer som sträckas emot mig,
sträckas i kärlek och öm! trycka mig
tätt till ett bröst,
trycka mig tätt till ett bröst, hvars
hjärta är varmt och som klappar,
klappar i kärlek för mig — andas och
lefver för mig...
Mor — ditt hjärta var varmt, och stor
var din kärlek — men aldrig
hörde ditt hjärta jag slå, såg jag din
leende blick!
Men — fast dagar ha gått och nätter
förrunnit — ett eko
hör jag ännu i mitt bröst, ekot af hjärtat
som slog,
hjärtat, som slog för mig den dag jag
föddes till världen,
föddes i kärlek och sol, föddes — ja,
föddes till hvad?
Men hvad än i världen må hända mig
— måtte aldrig —
mor! — jag glömma din röst — glömma
din leende blick!
Sedan må fattig jag bli och stormar
härja min hydda —
glad skall jag lefva mitt lif, lugn skall
jag lefva och dö!

OVE EKLUND.

Den gamla pendylen.

Af GUSTAF ULLMAN.

HAN SATT I ETT GAMMALT FINT BO, aktuarien Mathlew. Sedan nu hans fru moder, hofrättsrådinnan, stilla hänsomnat från sin Paul, enda, kära barnet, hade han sanningen att säga nästan väl mycket af det goda för sin del — af förnämt och solidt bohag, förnämt och mer eller mindre bräckligt lösöre, — — — alltsammans dyrbart nog, och i hvarje fall bemängdt med för honom dyrbara minnen. —

Paul Mathlew hade råd att behålla sitt ärfda, och tillräckligt god smak att skatta det efter rätta värdet i alla afseenden. Att inte hvarken det hela eller hvarje dess del för sig gjorde rätt samma obeskrifliga och oersättliga verkan som fordom i det gamla hemmet vid Regeringsgatans bortre ända, rådde aktuarien inte för. Det vördnadsvärda tvåvåningshus, där hans vagga stått, där hofrättsrådet och kommendören saligen gått hädan, — så kunde man verkligen säga, ty midt under sin sedvanliga aftonpromenad genom våningen hade den gamle herrn helt plötsligt sjunkit ner i en länstol och aflidit af hjärtslag, — det huset var längesedan rifvet, och på dess tomt stod ett s. k. affärspalats, af granit och med sandstensdetaljer kring portalerna. Ankan, Pauls fru moder, hade inte, trots sin åtminstone ifrigt uttalade önskan, fått därstädes följa sin make till en ändå bättre värld, — men lyckligtvis i alla fall i en antaglig omgifning, nämligen hos sin tvillingsyster, hennes nåd von Bruttner på Åvegs säteri. — De hade således bägge fått komma väl bort, som man säger. Men sonen, stackars Paul, hade måst flytta in i just ett sådant där nytt, utvändigt alltför grant hus med meningslösa, billiga krumelurer i äkta och dyrt material. — Hur det var, alla nutidens bekvämligheter spela sin ej obetydande roll i en ung herres lif, särdeles en sådan ung herres, som Paul Mathlew var. Ty han var både känslig och finkänslig, egenskaper som ju visst inte alltid följas åt. Och som barn af en öfvergångstid lärde han sig lätt nog trifvas mycket bra i sin hypermoderna våning med det ålderdomligt säregna möblemanget. För resten var ju det senare just en sak af högsta modernitet, — ju antikare dess bättre. —

En förtjusande utsikt hade Paul också, särskildt från sitt skrifrum, där han ytterst sällan skref: — där skönjde man bortom en del hustak och trädkronor en vacker bit af strömmen och den rörliga sjötrafiken, hvars åsyn ju ej minst var ägnad att behagligt stärka förnimmelsen af bostadens aristokratiska gammaldagsfrid. — En frid, som dock emellanåt stördes något mer än aktuarien egentligen önskat, tyvärr dock ej sällan genom hans eget förvållande.

Nu satt han där en vacker förvårskväll vid sitt skrifbord och stirrade ut mot det blå hamninloppet med måsvingars fladder, skutors fladdrande vimplar och ångares slöjor af rök. Den hvita, tunna, men kraftiga handen lekte litet nervöst med pennor och andra skrifdon. Han tog sig ut nästan som funderade han på att dikta ett födelsedagstelegram. Intet kunde emellertid vara hans sinne mera fjärran. Med en sprittning af löst spänning hörde han tamburklockans signal. — — Men det var med en grimas af missräkning han därute igenkände sin goda vän revisor Pleurins muntert gälla trumpetstämma. Nå, Pleurin var pratsam, men pratade ej bredvid munnen. Man kunde ha honom till förtrogen äfven i en sådan situation, som Pauls just nu. Med en hjärtlig om också kort nick räckte därför Paul sin oväntade gäst handen och sade: — Se där, den! — Sitt ner, min värderade! Alltid välkommen. Men jag väntar "hennes onåd" hvilken sekund som hälst, — jaja, oss emellan, det kan hända behaga damen ifråga att låta mig vänta, — i timmar. —

— Åh, inte värre! — skrattade Pleurin och sträckte med egendomliga knyckar ut sin magra och eleganta kropp i en hvilstol; det påminde om, när man fäller ut en tumstock i ungefär hela dess längd.

I detsamma klingade från sängkammaren sju timslag från den förnäma, gamla rococopendylen. Det lät som drömd sång. —

— Tänk! — utbrast den talföre revisorn: — Om man ändå kunde få köpa den där af dig! Den går ju alltid galet. Och hur i herrans väder kan du uthärda med det där klockspelet rakt ofvanför din hufvudgärd?

— Vanan gör en del! — sade Paul med ett litet leende, som vännen inte kunde se, men anade: — för resten säljer jag inte i onödan något af mitt ärfda.

— Men att du låter den gå så tokigt?

— Jahaha! — småskrattade Paul. Pleurin blef högst förvånad; Mathlew hade just inte så lätt för att skratta.

— Jaha, jag har ju så pass mycket annat att tänka på. Och den här går så mycket säkrare! — Han drog upp sitt guldfickur, och betraktade det länge. Så tillade han sakta:

— Till dig kan jag säga det. "Hennes onåd" älskar den där gamla pendylen, — just för klockspelets skull. Och hon påstår, att om jag skulle låta den stanna eller skulle ställa undan den, så att — — att vi inte hörde den slå — så betydde det, att alltsammans var slut. —

— En sådan idé! — blef revisorns svar, i det han knäppte händerna som till bön för dårar och syndare. Han visste ju så väl, att den unga och mer vackra än egentligen godhjärtade dam, som Paul benämnde "hennes onåd", — att hon i själfva verket länge varit envåldshärskarinna i detta hem, där eljes endast vördnadsbjudande minnen tycktes härska. Han visste också, att Pauls underdånighet för "hennes onåd" räckte så långt man gärna kunde tänka sig, — intill gränsen af den akt, som skulle göra henne till — fru Paul Mathlew. — "Hvilka nycker får han inte hålla till godo med!" hade Pleurin ofta med uppriktigt deltagande tänkt om vännen.

— Jaha! — fortfor den förälskade med ett hos honom sällspordt försvarande tonfall: en nyck, ett infall, men ett rätt vacker sådant, tycktes det mig. Ett af hennes vackraste — — Och med ett återfall i otåligheten smällde Paul igen fickuret och stack det i västens bröstficka.

— Man får i hvarje fall böja sig för det, — sade revisorn och reste sig för att ta afsked. —

Kanske på grund af en viss dof beslutsamhet i vännen Pauls väsen och ton hade revisor Pleurin kommit att iakttaga en hänsynsfullhet, som eljes ej låg för hans röst gentemot "kända" vänner. Med en bismak af samvetskval sade han sig själf, att han nu om inte förr bort begagna gifvet tillfälle att varna Mathlew för "hennes onåd". Han trodde visserligen, af erfarenhet, tämligen lite på verkan af varningar, vare sig de utdelats af vänner eller fiender. Men beträffande "hennes onåd", på hvilken dam han kände flera namn, och om hvilken han äfven visste sig veta åtskilligt, som Paul nog sväfvade i okunnighet om — — beträffande henne trodde han sig verkligen i detta fall ha en uppgift att fylla. — Å andra sidan, att skvallra — skvallra på en dam? — Och om nu Mathlew var kär på allvar? Sådant kan hända. Löjligt nog, menade Pleurin, sådant händer allt ibland just "i de bästa familjer". I en sådan, som Paul genom sin börd tillhörde. Då vållades kanske bara obotlig skada genom ett opåkalladt, om än så vänskapligt ingripande. — Det gick rundt i revisorns eljes rediga hufvud. En af hans främsta maximer, hvars bud han också egendomligt nog följde, var den: — "ge katten i nästans affärer!" — Han höll just på att, till motgift mot grubblerierna öfver aktuariens lycka, erinra sig denna visa, föga aktade regel, — då en öppen lyxbil hven förbi hans tår. Trots den otillständiga farten kunde han inte undgå att i lyxbilens passagerare igenkänna "hennes onåd" och — en okänd herre, hvilken han mycket väl kände igen. Det var inte Paul Mathlew. —

Tiden går. Fort ibland. Revisor Pleurin hade cirka en vecka senare, just fällt ut sin tumstockslekamen i en af aktuariens bekvämaste, — minst antika, — hvilostolar. Då sjöng plötsligt den gamla pendylen några timslag; det var visst sex, fast en rättvis klocka gick på åtta. Aktuarien stod färdig att gå. —

— Tänk! — utbrast Pleurin — om man finge köpa den där!

Paul låtsades tända en cigarr och sade sedan:

— Pendylen? — Den — — — får du till skänks. —

Hagelsnö på Kungsholmen.

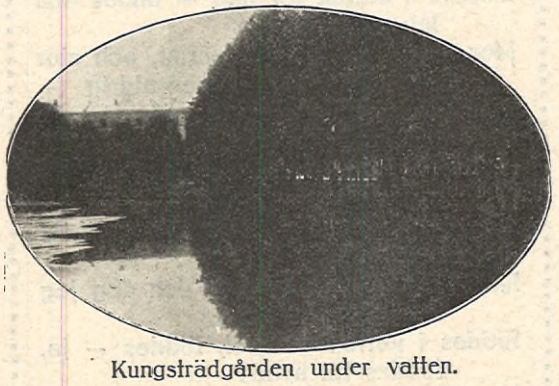

Kungsträdgården under vatten.

FRÅN DET FÖRHÄRJANDE OVÄDRET ÖFVER STOCKHOLM.

I förra veckan gick en våldsam åskby med hagel och störtregn fram öfver Stockholm och anställde stor förödelse. Våra bilder visa Kungsträdgården förvandlad till sjö och ett par gatupartier från Kungsholmen, där haglet af de framstörtande vattenmassorna på gatorna hopats i stora drifvor, som lågo kvar i många timmar innan de smälte. Fönsterrutor splittrades af haglet och på ett par ställen slog åskan ned, dock utan att göra någon större skada. I mannaminne har icke Stockholm upplefvat ett sådant oväder.

Halfmetershög drifva å Kungsholmen.

Från "Skånes Skansen och Nordiska museum."

Några bilder från Kulturhistoriska muséet i Lund.

Tout passe; l'art robuste
seul a l'éternité.
Le buste
survive à la cité.

Et la médaille austère
que trouve un laboureur
sous terre
révèle un empereur.
THÉOPHILE GAUTHIER.

KAN BETYDELSEN OFVERSKATTAS AF förmånen att i organiskt sammanhang vara i tillfälle beskåda den miljö, i hvilken våra förfäder rörde sig och verkade, de ting, som tjänade dem till gagn och glädje, den konstfärdighet, med hvilken de förstodo förädla och besjäla den råa materien, de bostäder, hvari de vistades och hade sin varelse, de husdjur, som omgåfvo dem, de uttryck för kropps- och själsverksamhet, för hvardagsomsorger, festbruk och kult, som lifvet tog sig i deras tid? Oafsedt den klarare uppfattning om utvecklingen i många afseenden, som visserligen på grund af störande yttre inflytelser, främst industrialismen, ej alltid kunnat få organiskt följdriktigt fortsättas, så är det ju dock påtagligt, hvilka starka och värdefulla intryck i såväl praktiskt som etiskt afseende ett dylikt betraktande måste ge hvarje sinne med någon intryckskänslighet. Och framförallt blir ju bilden af gångna släktens lif mera jordfast och fattlig genom en sådan undan tidens syndaflod räddad verklighet.

Går man en stilla sommar- eller senhöstdag öfver det minnesrika Lundagård, förbi Tegnérsstatyn upp i den skuggiga Adelgatan, så kan det hända, att man här, om man ej i förväg är preparerad, stannar i undran inför anblicken genom en port i ena gatusidans gråstensmur af en grön idyll, en oas af ålderdomlighet och midt upp i nuet lefvande forntid, som frapperar äfven i denna på gammaltid allt annat än fattiga stadsomgifning. Mellan tak beklädda med frodigt grönskande torf och mossa ser man getter och gäss röra sig på planen framför låga ryggåsstugor, ålderdomliga fataburer och skönt sirade herrskapshus. Närmast grinden höjer sig i massiva sten- och tegelmurar det tornliknande gamla Kalendehuset, som för blott några år sedan reste sig med precis samma utseende på sin ursprungliga grund vid Kyrkogatan, andra sidan Lundagård, och som nu återuppförts här. I det bodde Thorild under sin lundatid och äfven Tegnér ett par af sina studentår. Uppfördt i medeltiden ägdes det till 1558 af det åt S:ta Birgitta helgade Kalendegillet, hvaraf det fått sitt namn.

Intendenten vid kulturhistoriska museet i Lund G. J:son Karlin.

Midt framför oss inne i det åt forntiden helgade området reser sig som en dominerande medelpunkt ett vackert herrehus i 1700-talets svenska stil. I det södra gafvelfältet är inrymdt en porträttmedaljong af en man med djärfva och energiska drag: skalden och gymnastikuppfinnaren Per Henrik Ling. Bildens därvaro motiveras af, att Ling på sin tid uppfört detta ståtliga hus, på den plats där detsamma står.

Ännu längre fram öfver gräsmattor och gångar se vi den glada fasaden af "Borgarhuset" med sitt snidade korsvirke och sitt konstsatta tegel. Det utgör en rekonstruktion af det för 19 år sedan rifna Lembkeska huset i Malmö, i sin äldsta del uppfördt vid medeltidens slut. Och till vänster och höger utbreda sig byggnader i skiftande stilar och typer. Tvärs öfver en damm, i hvilken stolta svanor löga sig, reser sig en urgammal Blekingegård med tre till ett komplex förenade byggnader i tidgrå knuttimring: boningshuset med ryggåsstuga i midten, ett härbergshus med husbehofsbränneri i ena och en sommarstuga med gästkammare i andra ändan. Bortom detta från nybygden i Jemshögs socken hitflyttade odalhem upptäcka våra ögon visthusbodar och paviljonger för jakt och fiske samt stanna slutligen med vördnad vid Bosebo åldriga, spånklädda kyrka, i sitt nuvarande skick uppförd 1652 i Westbobygden i Småland och hitflyttad 1894. Och taga vi slutligen samman vårt intresse i det närmaste grannskapet, så finna vi oss åter försatta till grå medeltid i den på vår högra hand befintliga, torftäckta gamla fataburen från Uranäs, Åsheda i Småland. Detta hus, som torde vara det äldsta profana trähus i södra Sverige och är en af de i konstruktivt afseende märkligaste träbyggnaderna i landet, tjänstgör nu som Kulturhistoriska Muséets taverna under namn af "Then gyldene drufvan". Det påstås att rebellhöfdingen från Vasatiden, Nils Dacke, på sin tid skall ha hållit hof i denna stuga, och hans bild pryder också den nuvarande gststugan.

Sedan vi så gjort en orienterande öfverblick öfver större delen af "Kulturens" yttre område, är det ej olämpligt att så nätt börja träna uppmärksamheten och iakttagelseförmågan för det öfverflöd, vi så småningom skola möta, just i Uranäsboden med dess gamla bänk-, bords- och sänginredning, takhimmel, bonader, dryckeskärl etc. Men länge få vi ej dröja oss kvar här, om vi skola hinna se något nämnvärdt af allt det myckna andra. I "Borgarhuset" kunna vi t. ex. vandra i timtal från rum till rum och tycka oss ha passerat icke blott lika många hus utan rent af tidsåldrar. Huset i fråga angifves också ha fått till ändamål att lämna en möjligast trogen bild af det förmögna, borgerliga hemmet från medeltiden fram till våra dagar. Här har sålunda Glimmingehus'

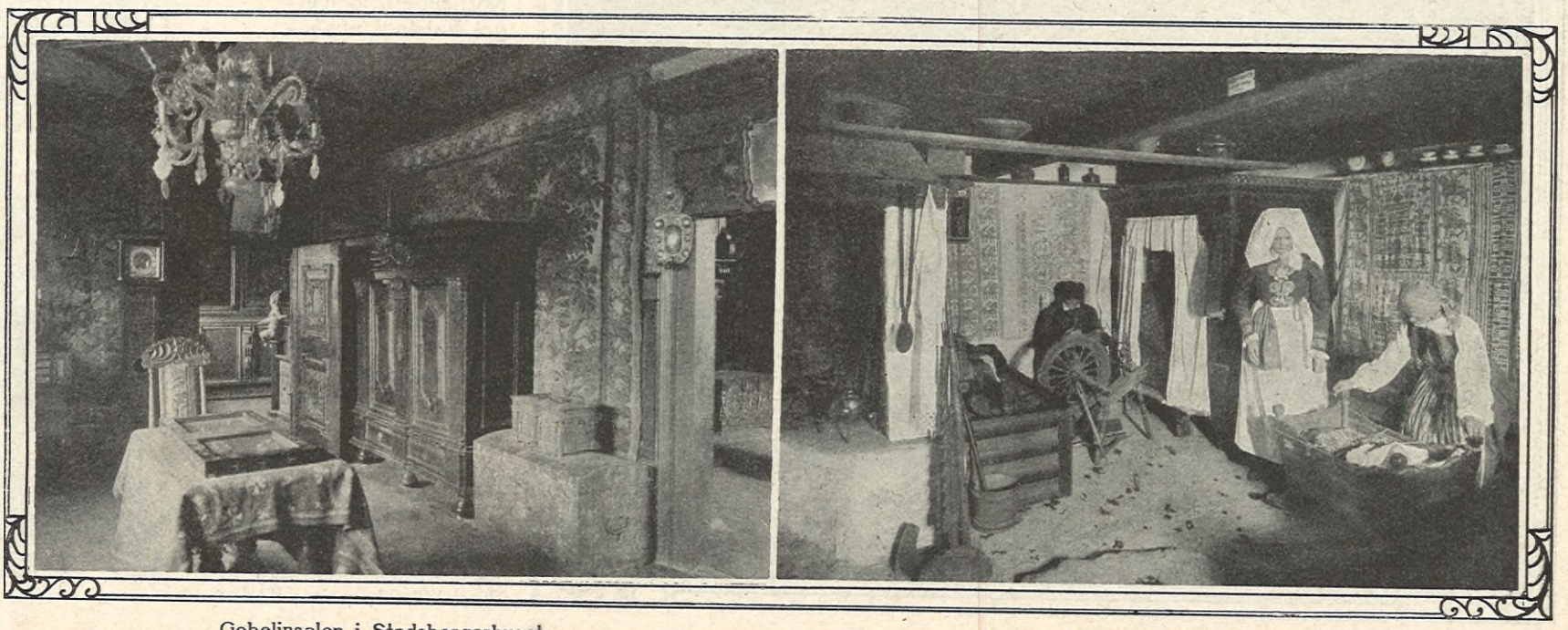

Gobelinsalen i Stadsborgarhuset.

Gärdshäradsstugan.

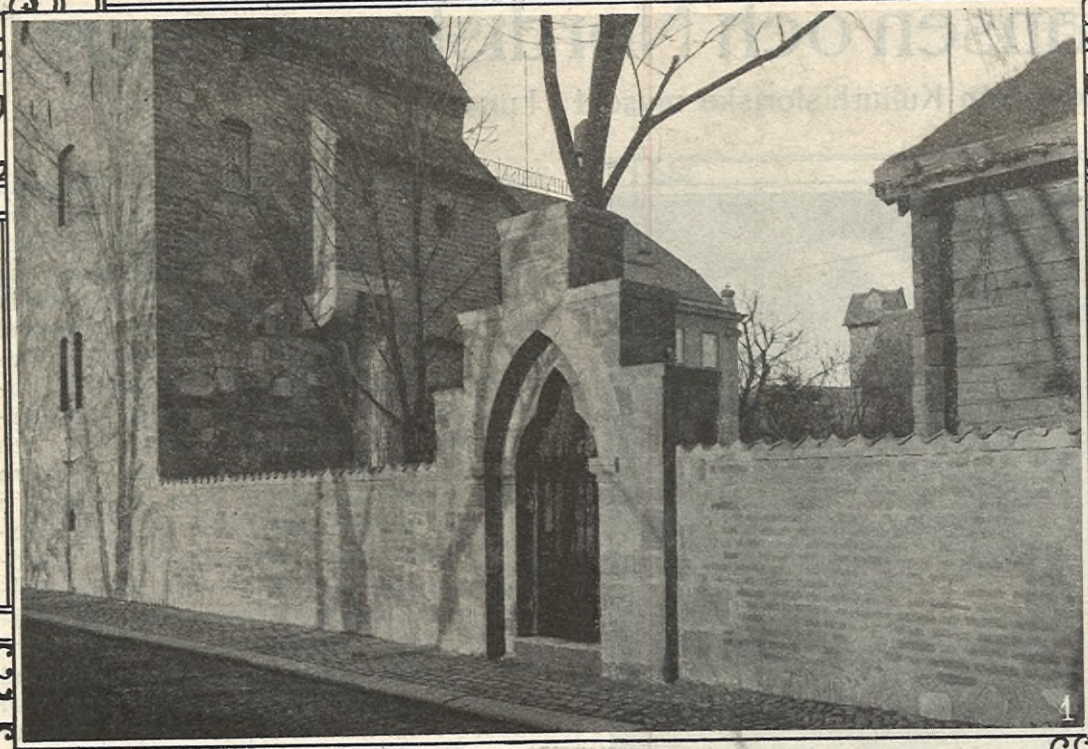

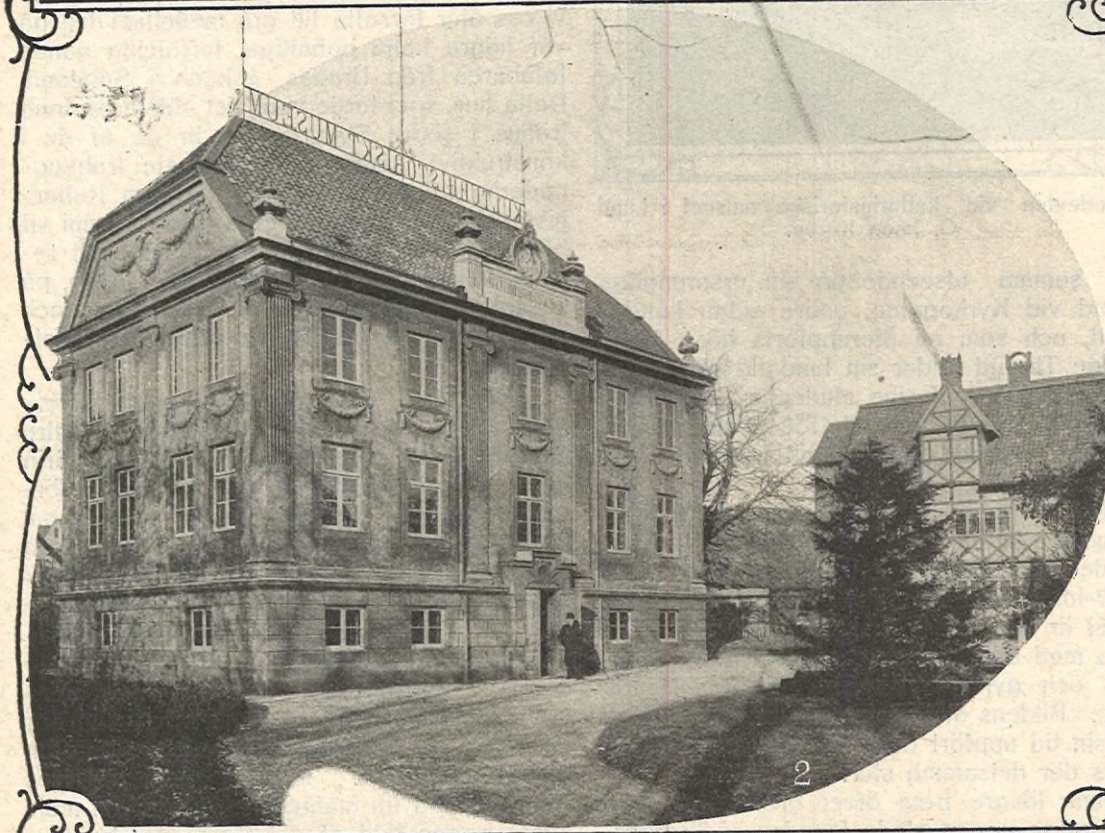

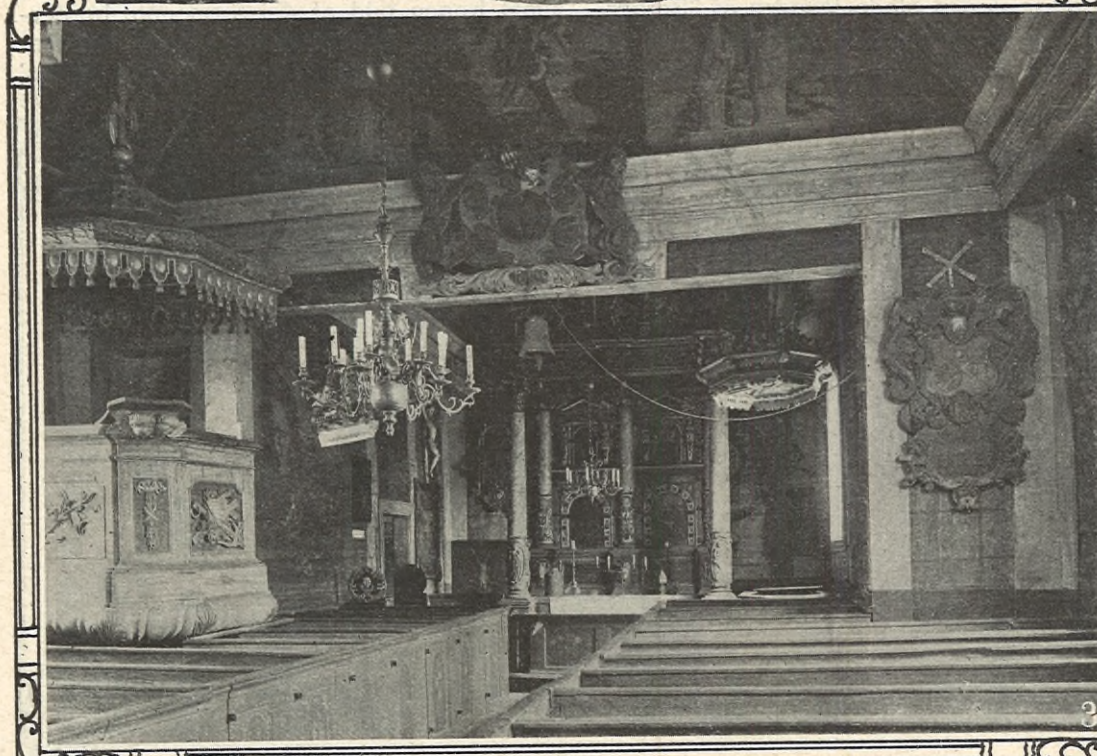

gamla slott lämnat förebilden från gotiken, tiden 1450—1534, åt den korsvälfda dagligstugan och dess inredning. Från Gripsholms och Kalmar slott samt andra tidiga nordiska renässansbyggnader ha motiven hämtats till det panelade gemaket som representerar tiden 1534—1600 eller den äldre renässansen. Genom en dörr, som suttit i Tyresö slott, kommer man in i den stora "borgarsalen" representerande närmast Kristian IV:s tid den yngre renässansen, eller tiden 1600—1658. Här finna vi bland annat flandriska tapeter, taflor af Govaert Flinck och Pieter Qvast m. m. Därpå följa de svenska gemaken, först barocksalen, prydd bl. a. med de målade tapeterna från svenska kansliets hus i Lund under den tid Karl XII residerade här, ett klavekordium, som på sin tid skänkts af drottning Lovisa Ulrika till Lunds universitet etc. Så följa två rum representerande rococon. Det nästa, kalladt "herregårdskabinettet", markerar den gustavianska stilen, de därpå följande empiren och slutligen "biedermayerstilen" från 1835—50-talet. Stora salen i tredje våningen inrymmer en mängd personliga minnen af framstående svenska män och kvinnor, såsom af Karl XII (hans gunghäst) Gustaf III, Karl XIII, Gustaf IV Adolf, Karl XIV, Oscar I, Sofia Albertina och drottning Desideria, för att nu ära dem som äras bör och ta kungligheten först, därpå af krigshjältarna Magnus Stenbock, J. H. Toll och C. v. Cardell, af skalderna Tegnér och Ling, af biskop Thomander, af konstnären Per Hörberg, Bengt Nordenberg och Ingel Falstedt, af sångaren Otto Lindblad, af Jonas Alströmer, Aug. Blanche, Fredrika Bremer, Emelie Högqvist, E. G. Geijer, Carl v. Linné m. fl. Den Meyer-Thomanderska samlingen, representerande de sista 80 åren, kompletterar muséets öfriga dräktsamlingar i "herrehuset", dit vi härpå bege oss.

Hallen gör ett krigiskt och beklämmande in-

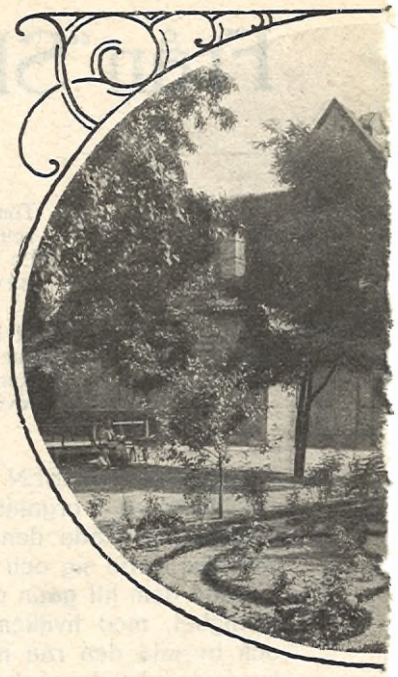

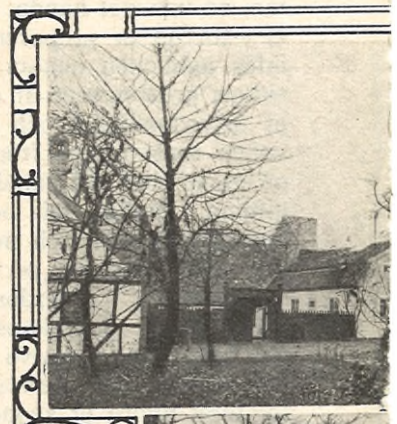

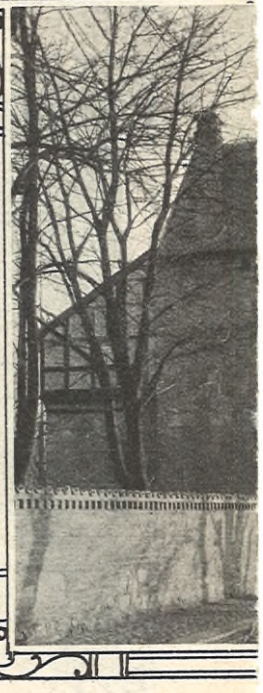

1. Fideporten med Kalendehusets östra sida. 2. Herrehuset, grundlagdt af P. H. Ling. 3. Interiör af Bosebo kyrka. 4. Gårdsparti från Kulturhistoriska muséet med Bouchardons byst af Karl XIII (blymasken till den

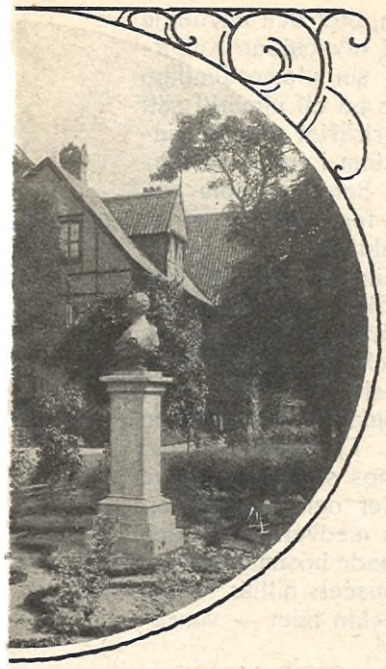

tryck på fredsvännen — och hvem är icke det i dessa tider? — med sin stora, tusentals nummer omfattande vapensamling. Och låta vi i alla fall icke förstahandsintrycket skrämma och afhålla oss från att se de många unika sakerna däribland, möta vi innanför vapensamlingen en nästan ännu dystrare miljö, den forntida barbariska rättsskipningens, med alla sina många grymma straffredskap. Ha vi från dessa om människosjälens mörkare sidor minnande ting på lätta fötter skyndat upp för trappan, så befinna vi oss som genom ett trollslag midt uppe i det konstfärdiga, fredliga arbetets ljusa och leende värld, i museets konstkeramiska samling, "en af de största i norden", upplyser man oss. Här fröjdas ögat af i form och färg mer eller mindre utsökta ytor och föremål, från Rörstrand till Sèvres och Stratford le Bow, från Meissen, Gera och Gotha och flera tjogtal andra berömda tillverkningar i tillsammans omkring 2,500 nummer. Vi komma därpå till samlingarna af konstnärligt metallarbete, af glas och emalj i utvalda ting och återfinna i tredje våningen kostymhistorien, där icke mindre än 150 allmogedräkter samt ett 40-tal herr- och damdräkter belysa beklädnadens historia. Vidare inrymmas i denna våning de omfattande konsttextila samlingarna, belysande i första hand den gamla skånska textilkonsten men äfven den allmänt europeiska utvecklingen.

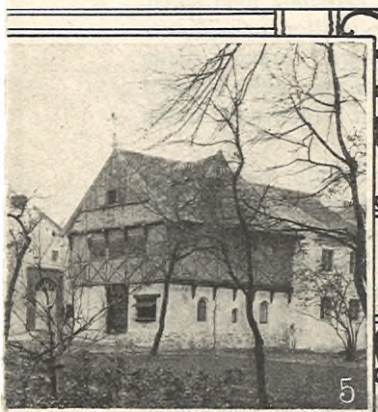

I takvåningen sluter sig till tre fullständiga bygdeinteriörer en samling väfda och målade bonader samt takdukar ur skånska, småländska och holländska allmogehem. Vidare en pelarmonter med den i Düsseldorf acklimatiserade skånske målaren Anders Montans studier i olja efter skånska stugor, kyrkor och landskap. Af de nyssnämnda bygdeinteriörerna möter först den från Skytts härad i Skåne, den andra är en knut-

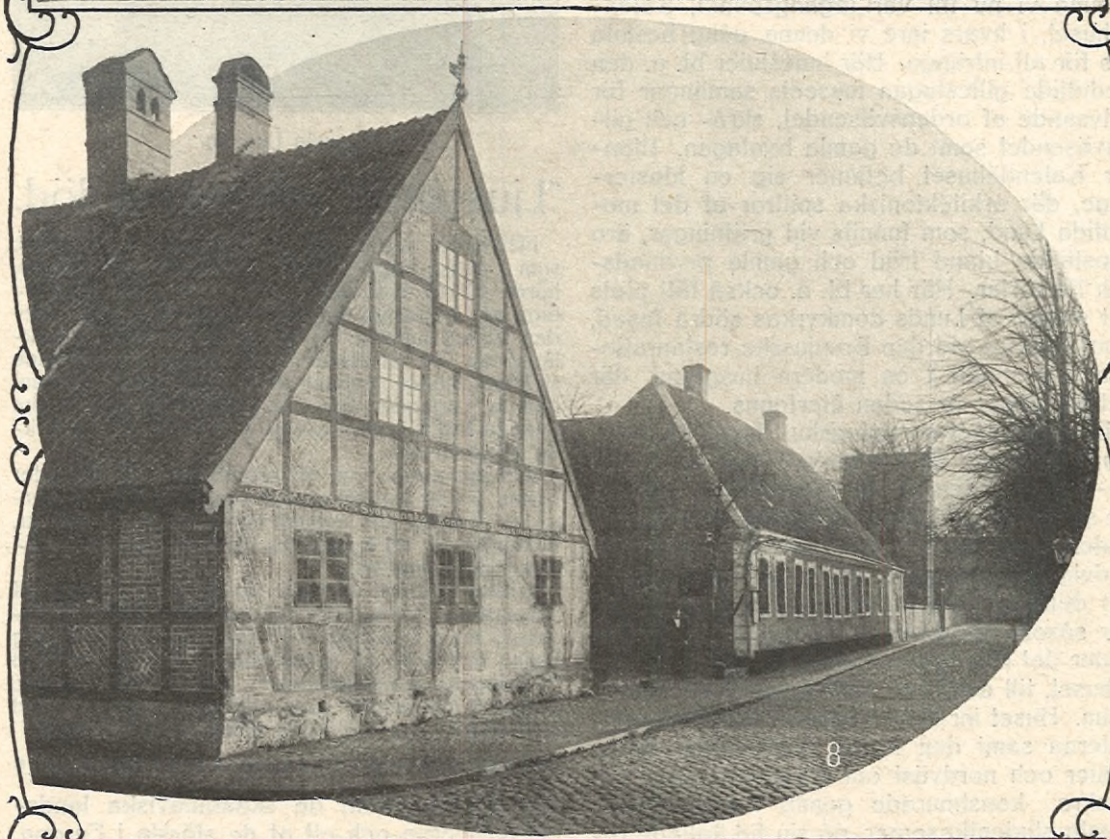

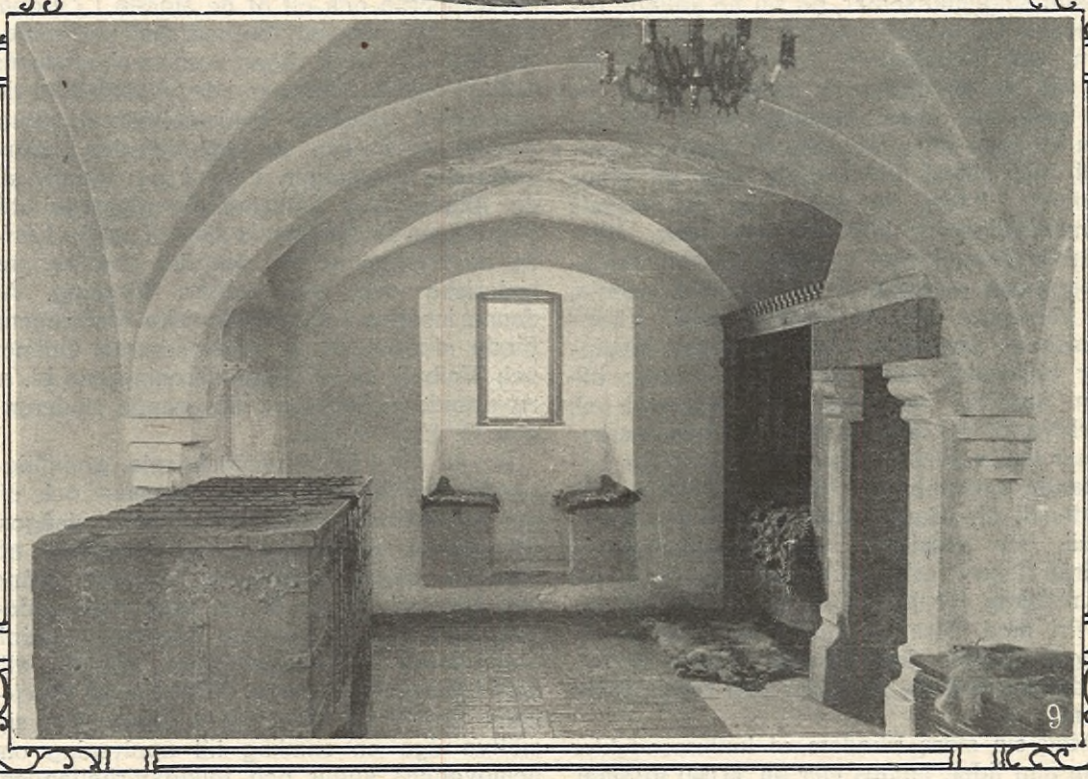

på Stockholms slott befintliga afgjutningen). 5. "Lilla torg" i stadsanläggningen. 6. "Kalendehuset". 7. Blekingegården. 8. "Locus peccatorum" (i förgrunden) samt Lindforsska gården. 9. "Glimmingestugan". -:-

timrad ryggåsstuga i södra Halland, och den tredje en gammal rökstuga från Gärds härad, sådan Linné beskrifvit från själfsyn i "Skånska resan". Med sitt staffage af uppklädda häradsdräkter, med välimiterade vaxfysionomier och ett genuint husgeråd göra dessa stugor ett synnerligen lefvande intryck, och här stanna de djupa leden på muséets folksöndagar med ett tydligt uttryck af att förstå och känna sig hemma mer än annorstädes med undantag möjligen för den rustika miljö, vi härnäst finna det lämpligt att fortsätta med.

Efter att på nytt ha passerat Blekingegården, Mocketorpsboden samt en milstolpe komma vi till den gamla måleriska Bosebokyrkan, i hvilken det sägs, att den gamla värderade "riksskulptören", bildhuggaren Sven Andersson, i Malmö, i sin gröna ungdom, då templet stod på sin rätta plats, undfått konfirmationen. Kyrkan, som inrymmer större delen af museets den kristna kulten belysande föremål, afser att ge en bild af en gammal kyrka, öfver hvilken ingen bildstorm gått fram.

Förbi den förut besökta Uranäsboden komma vi nu till vår utgångspunkt, Kalendehuset, i hvars inre vi denna gång besluta oss för att intränga. Här innesluter bl. a. den medeltida gillestugan museets samlingar för belysande af ordensväsendet, skrå- och gillesväsendet samt de gamla byalagen. Utanför Kalendehuset befinner sig en klosterhage, där arkitektoniska spillror af det medeltida Lund, som funnits vid gräfningar, äro uppställda bland träd och gamla prydnads- och läkeörter. Här har bl. a. också fått plats det stycke af Lunds domkyrkas södra fasad, som borttogs vid den Bruniusska restaurationen och ingått i en modern husgrund, där det för några år sedan återfanns.

Ett långt, lågt envåningshus ligger här bakom med fasad åt Adelgatan. Det är corps-de-logiset i den gamla Lindforsska gården, på sin tid en af Lunds förnämsta privatbyggnader, där bl. a. den franske konungen Ludvig XVIII en gång under sin landsflyktighet deltagit i en promotionsbal. Ling bodde här såsom fäktmästare vid Lunds universitet under det han lade grunden till det s. k. herrehuset, till dess han 1813 flyttade till Stockholm. Huset inrymmer numera expeditionslokalerna samt den textila fackskolan. Strax väster och nordväst om detsamma ligga två vackra konstmurade gamla korsvirkeshus, gamla studentkaserner, på sin tid kallade respektive Locus peccatorum och Locus virtutum. Det förstnämnda, "syndarnas hus", lär ha fått sitt afskräckande namn på grund af ett inom dess murar begånget mord, det andra återigen sitt af att vara ett dygdens hemvist helt säkert uteslutande som ett slags motvikt. Båda innesluta nu till muséets konstslöjdsskolor hörande lokaliteter. Härutanför finns ett litet torg med en liten stadsanläggning omfattande en gammal smedja, ett köpmans- och ett handtverkshus. I köpmanshuset inrymmas utom rikhaltiga samlingar belysande dess forne ägares yrke äfven muséets samlingar af instrument och verktyg för det andliga arbetet. I handtverkshuset finner man systematiska samlingar belysande redskap för lifvets uppehälle och nödtorft, för ätande, drickande och tobaksbruk, för eldstads- och belysningsväsen. Därpå finna vi arbetets historia representerad af redskap för hemslöjd, handtverk och industri med flera kompletta verkstadsinredningar, hallar inneslutande gamla fordon, jordbruksredskap, farkoster och fartygsdelar m. m.

Med sin stora rikedom af kulturprodukter från alla tider, inalles mer än 50,000 föremål, är Kulturhistoriska muséet i Lund i sitt slag det största bland de skandinaviska landsortsmuséerna och ett af de största i Europa. Ehuru icke officiellt förenadt med universitetet, kan det dock sägas vara en akademiens dotter. Det är nämligen i de på 1870-talet vid universitet bildade landsmålsföreningarna, muséet har sin rot. År 1882 stiftades Kulturhistoriska föreningen i Lund på initiativ af de akademiska landsmålsföreningarna och Föreningen för Smålands minnen, under kraftig medverkan af De skånska landskapens historiska och arkeologiska förening. Af denna insattes i Kulturhistoriska föreningens första styrelse bl. a. professorerna Odhner och Weibull, af de öfriga föreningarna bl. a. nuvarande intendenten, dåvarande studeranden G. J:son Karlin.

De på olika håll sammanbragta, grundläggande samlingarna slogos samman och ett par amanuenser, bland dem Karlin, utsågos. Ett upprop utfärdades, hvari framhölls, att ehuru de södra landskapen, särskildt Skåne och Halland, hörde till de bäst representerade i d:r Hazelii skapelse, Nordiska muséet, hade dessa landskapsinvånare, framför allt med hänsyn till de stora afstånden till Stockholm ansett sig böra äfven kunna hos sig själfva äga en samling till upplysning om hembygdens kultur och folklifsförhållanden.

Snart blef det intendent Karlin, som gående helt upp i uppgiften, blef den egentlige skaparen af det så raskt utvecklade Kulturhistoriska muséet. Med sin utomordentliga energi kan han väl sägas på ett utmärkt sätt ha förverkligat och öfverträffat muséets intentioner, kanske i allt utom i fråga om begränsningen, ty den har han nog, som den Vidfamne och brinnande fornälskare han är, haft mest svårt för att iakttaga. Och populärt har muséet blifvit, därom vittna de täta skaror, som på de talrika folksöndagarna sommar som vinter, då gamla skick och bruk illusoriskt återupplifvas och intendenten dessutom från Bosebo predikstol förkunnar ordet om det förgångna, strömmar till biljettluckan i Uranäsbodens gafvel. Ej mindre än det gladt uppoffrande nitet hos stadens borgare och borgarinnor, studenter och studentskor, när det gäller att genom medverkan till den i regel årligen återkommande höstmarknaden, för någon tid betrygga muséets hittills — och särskildt naturligtvis i tryckta tider — vanskliga ekonomi.

OTTO LUNDH.

Augusta Ludwig.

"Ljusglimts" stiftarinna död.

FRÖKEN AUGUSTA — GUSCHI — LUDWIG, som i dessa dagar aflidit i sitt hem i Stockholm, hörde till de människor, som kunna arbeta ihärdigt och oaflåtligt för ett oegennyttigt mål. Sedan fröken Ludwig för nio år sedan fått förverkligad sin idé att något borde göras för åldrande själfförsörjande kvinnor, och Föreningen Ljusglimt bildats, ägnade hon sig däråt med den starka andliga kraft, som stundom kan besjäla en bräcklig kroppshydda.

Det må anses som ett storartadt mål att under denna tid så mycket medel samlats att åt 14 personer lämnas ett årsunderstöd på 4- à 500 kr. Meningen är att med tiden ett hem för pensionärerna skall inrättas.

Fröken Ludwig ägnade sig åt flera grenar af välgörande verksamhet och var lifligt musikintresserad, men Ljusglimt var det, som mest upptog henne och ännu på sjukbädden sysslade hon med föreningens angelägenheter. Många, som kanske aldrig känt henne personligen, minnas nu med tacksamhet den systerliga hand hon räckt dem.

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

Från **SIGNE.**

Svar till de knorrande om Bildade biträden.

JAG SKULLE HÄLSA OCH SÄGA, ATT SOM frun just nu använder sitt hufvud till högre och intressantare saker, har hon bett mig vikariera med att reda ut begreppen en smula för dem som knorrat öfver hennes små betraktelser öfver min ringa person. Frun ligger och drar sig på stranden och kan inte komma ifrån sitt höga tänkande, som jag tyckt mig märka allt mer samlar sig kring den stundande syltsäsongens uppgifter och äfventyr. Äfven jag har, med hennes tillåtelse, drifvit ett par timmars umgänge med solen, böljorna och den starka skogsluften och känner mig mer än vanligt o k o r k a d. Annars skulle jag väl knappt ha vågat åtaga mig detta vikariat för en matmor, som debuterat i Idun med sådan effekt.

Fru Lang gaf mig lof att berätta hvilket djupt pinsamt intryck det gjorde på min unga själ, när jag kom underfund med hvem som stått modell för hennes skrifverier. Det kan sägas saker om en människa, som i och för sig må vara träffande och sanna, ehuru de inte lämpar sig för hennes egna öron. Det tog en hel dyster dag innan jag lyckades smälta den afslöjade bilden af min person, min karaktär och verkliga ställning inom samhället och den familj, af hvilken jag trots allt fortfarande betraktar mig som en icke helt oväsentlig del. Men när jag väl kommit öfver det, tack vare fruns kloka och vänliga utläggningar, kände jag mig en hel tum högre och ganska mycket visare. Så, medan jag kommer ihåg det, bad frun mig särskildt påpeka, att hon skildrat ett individuellt fall, det framgår uttryckligen att hon inte har erfarenhet af andra bildade biträden än mig. Om det behagar någon att af denna skarpsynta och sannfärdiga skildring af ett enstaka fall draga slutsatser för egen räkning, går det visst för sig. Stämmer andras erfarenheter och tankar med fru Langs, så mycket trefligare. Stämmer de inte, har man därför ej lof att påstå att frun huggit i sten. Lika lite som en romanfigur bör kallas felteckna d, äfven om den blott delvis stämmer med ens egna föreställningar.

Det som eggat mig att själf gripa pennan är — förutom önskan att frun ska få gassa sig i fred — de gliringar Gertrud Lilja riktar mot mig, stackars barn. Hon pekar finger åt min "glada tacksamhet att få bjuda mina vänner på andras möbler och mat, på artificiell hemvärme..." Det märks sannerligen, att Gertrud Liljas förmåga att skicka sig bland människor står på nollpunkten.

Hon passar inte alls för det invecklade och intressanta yrke det bildade biträdet utöfvar. Hon må vara hur duktig konsthandtverkare som helst, konsten att handskas med människor — kanske det högsta af alla — den förstår hon då inte. Och likväl har hon en märkvärdig spets på människor, att döma af hvad som rörde sig inom henne där hon gick och "behandlades med sublim öfverlägsenhet af två bildade självförsörjande kvinnor" — hvilka hon genomskådade, men ej förmådde tämja, ej lyckades häfda sig inför.

— Där ser du — sa fru Lang angående denna punkt — en flicka med rika teoretiska möjligheter, men i saknad af det praktiska gry, som tarfvas af en sann lefnadskonstnär.

Det är ej nog att vara klok, man måste också besitta ett visst mått af slughet, eller vackrare uttryckt smidighet, för att ej förtrampas. Konsten ligger inte blott i att se riktigt — "följa tankarnas nyanser", som Martin Birck — då blir man lätt inbunden och förgrämd, högfärdig och trotsig och begår taktiska missgrepp. Konsten består i att finna sig tillrätta i alla situationer. Detta når man dels genom att modifiera sig själf, dels genom att öfva talangen att ta folk, d. v. s. få andra att modifiera sig. Hur ofta hör man inte talas om jättor som formligen topprider sin omgifning. Hos dem är denna senare förmåga drifven till en osympatisk höjd. Hur ofta hör man ej om andra, gedigna karaktärer, som låta sig hunsas. De har inte rätta greppet. För min del har jag, under det utvecklande umgänget med fru Lang, allt bättre lärt mig inse värdet af den barnsliga naivitet, som ännu lik en skonad oas frodas i min själ. Jag tar på tingen som på ett fait accompli, liksom barnen. För dem är allting självklart, som det ska så vara. När jag kommer underfund med att husets ungdom trollats bort då jag ska ha min lilla tillställning, far det som en hattnål genom min själ. Jag rodnar i mjugg och tänker: det var bra starkt! Stunden efter är det öfver: hvad har den omständigheten att göra med hufvudsaken, mitt nöje vid att be mina vänner? Till slut finner jag anordningen välbetänkt och tackar ånyo fru Lang...

Folk går ofta omkring och inbillar sig vara annat än de är. Den saken har, som jag hört, studerats grundligt af en rad franska psykologer, fenomenet kallas Bovarysme, efter M:me Bovary, som fått flugan på att känna, tänka och upplefva som en grande dame, medan hon i verkligheten, socialt sedt, till väsen och miljö, var en liten borgerlig apotekarefru. Hon slutade också med att ta arsenik.

Är man bildadt biträde ska man inte glömma bort att "biträde" är substantiv och "bildad" ett egenskapsord "af utomordentligt relativt värde". Jag tar min lifsgärning professionellt, som jag hört att dom gör i Amerika, hvad de än må ha för händer, yrket, professionen skall skötas, utan alla sentimentala slingerbultar. Är man en flicka af social rang, som af "någon anledning" nödgas ta plats — hvad är då större, modigare, stilfullare: att resolut kafla upp ärmarna (bokstafligen och bildlikt) eller att gå och spela "stolt och finkänslig natur" och känna lifvet som "det bittraste af allt". Min bildning, min stolthet och min finkänslighet har hittills inte lidit af att jag på en gång låter sakerna ha sin gång och söker ställa det bra för mig.

Ligger häri någon naivitet, då är jag glad att vara naiv. Jag undrar hvem af oss båda, Gertrud Liija eller jag, som står med bägge benen i den nya tiden, hvem som är den sanna nutidskvinnan, i hvilken Sveriges nya, starka anda bor.

Till den som tecknar sig "Bildadt biträde" ber fru Lang få säga, dels att det gör henne ondt om hon råkat såra, dels att resultatet — jag skäms att själf skrifva ned dessa ord — är alldeles briljant.

Vördsamt
Signe.

Från vikingaspelen i Lysekil. Premiären af "Gudarnes dom" af Fredrik Nycander.

Från Iduns läsekrets.

FRÅN EN ÄRAD LÄSARINNA HAR IDUN mottagit följande inlägg, som berör den viktiga och ännu alltjämt olösta frågan om bostadsnöden i Stockholm och som det är oss ett nöje att införa. Inneboendesystemet florerar alltjämt i vår hufvudstad och hvarje påminnelse om att det alltjämt existerar i förfärande utsträckning har sitt berättigande, ty den kan bli en sporre för dem det vederbör att söka komma bostadsfrågans lösning närmare. Ett steg i denna riktning har tagits på initiativ af fröken Agnes Lagerstedt, som omnämnes af insändaren. Trots det att fröken L. icke hade någon miljon till sitt förfogande lyckades hon 1892 få till stånd Aktiebolaget Stockholms Arbetarehem, där arbetarfamiljer med barn mot en rimlig hyra kunna få människovärdiga bostäder. Andra liknande företag ha äfven uppstått under trycket af bostadsnöden, men långt ifrån i tillräcklig mängd för att råda bot för densamma. Vi lämna nu ordet åt insändarinnan.

FÖR NÅGON TID SEDAN SKREF ANNIE Åkerhielm: "Vore jag mångmiljonär" — — —

Jag ser ej, hvarför en annan ej också kan få skrifva: Om jag vore miljonär! Det förpliktar till så litet, men kan ge en lof att en gång få uttala, hvad som under många år varit ens tankars skötebarn.

Det var, tror jag i början af nittiotalet, som jag i Idun läste, hvad en fröken Lagerstedt, folkskollärarinna, gjort för en del skolbarn och deras trångbodda föräldrar. Det sades då, att Stockholm hade 50,000 inneboende. Det var då jag sade till mig själf: Ack, om jag hade en miljon! En miljon att börja med! Jag visste nog, att därmed ej skulle rådas bot på hela missförhållandet, men en början kunde göras. Häpen öfver de oproportionerliga hyrorna för smålägenheter, som tvungo en stor del af hufvudstadens befolkning att lefva under förhållanden ej värdiga mänskliga varelser, var jag snart färdig med min plan — endast miljonen fattades! Och fastän jag tänkt på den och vändt på den många tusen gånger sedan dess, så har den föga eller intet förändrats — och här är den!

Om jag hade en miljon, skulle jag försöka finna ett par visa, insiktsfulla, oegennyttiga personer, som kunde vilja nöja sig med en skälig och måttlig vinst. Då alla planer blifvit uppgjorda skulle det byggas för 950,000 kr. De öfriga 50,000 kr. skulle sättas i en bank och räntan reserveras för fastigheternas underhåll, ty husen skulle väl underhållas, se glada och trefliga ut, så att man gärna skulle vilja bo i dem. Och så skulle lägenheterna hyras ut! Ett rum för 50 kr. om året, 1 rum och kök 100 kr. om året, 2 rum och kök 150 kr. om året och ett par lägenheter med 3 rum och kök (för familjer med många barn) för 200 kr. om året. Ett oeftergifligt villkor för hyresgästen vore, att han ej finge ha en enda inneboende. En vice värd eller värdinna skulle för en hyresfri lägenhet uppbära hyran hvarje månad och e lämplig kontroll sätta in den i bank. Så snart hyresbeloppen ökats i sparbanksboken så mycket, att för dem kunde byggas ett nytt hus lägenheter under samma villkor, så skulle det byggas — och så undan för undan! Hyran finge ej höjas. Skulle ej alltid räntan å de 50,000 kr. behöfvas för underhållet af husen, skulle öfverskottet lägas till byggnadsfonden som stod på banken — så att ett nytt bygge så snart som möjligt kunde åstadkommas.

Ja, det är min lilla plan — om jag hade en miljon och hade jag många miljoner, skulle de användas för samma ändamål. Jag tror nämligen att mången man, som nu lefver som en slusk och mången slarfvig kvinna skulle få självaktning och ambition, om de hade ett människovärdigt tak öfver hufvudet, som de kunde kalla hem.

Ny husmodersskola utanför Stockholm.

UTBILDNING TILL HUSMODER HAR JU NUmera blifvit nästan oumbärlig för alla bildade unga flickor, som icke ägna sin ungdom åt specialstudier i något bestämdt fack. Därför kan man hälsa en ny husmoderskola med ett förnuftigt program som ett glädjande tidstecken. En sådan skola öppnas i höst på Värmdön nära Skurusundet af fröken Agda Nordström, som med sig associerat fröken Greta Flodman. Ekefors heter skolan och den afser att meddela undervisning i matlagning, bakning, konservering, födoämneslära samt tvätt och strykning. Detta är fröken Flodmans område, där hon har rik erfarenhet från föregående lärarinneverksamhet både i Sverige och Tyskland. Fröken Nordström är expert på sömnad, både linne- och klädsöm samt tillskärning och har flere års erfarenhet i detta fack äfven som lärarinna. För dem som önska finnes tillfälle till tyska talöfningar. För öfrigt kunna eleverna garanteras ett friskt och sundt landtlif i en vacker trakt icke långt från Stockholm utom tillfället till förkofran i husliga dygder.

Ekefors husmoderskola.

"På säker grund byggas solida hus – en väl placerad annonsering förfelar icke målet".

Idun som är jämnt spridd öfver hela landet ställer gärna sin erfarenhet till Eder tjänst.

SJU dagar i veckan läses en annons i IDUN

GAHNS Farena-crême.

En kund skrifver därom: »Farena Hafre-crêmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6—12 AUGUSTI 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blomkålspuré med ostkrutong; kräftor; fårsadel med potatiskroketter; vaniljglace med mandeless.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; filbunke; kokt sill med smör och ägg samt potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt köttpudding med tomatsås och potatis; soppa på blåbär med klimp.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall fårsadel med potatissalad à la Idun; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt kolja med smör och ägg samt potatis; mannagrynskräm med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; omelett med fiskstufning (rester från tisdag); kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; rabarberkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med blåbärskompott; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Färsk ärtsoppa; äppelpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; filbunke med hallon.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor (rester från fredag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; slätvälling.

RECEPT:

Blomkålspuré (f. 6 pers.). 1 stort blomkålshufvud, 1/2 lit. kokande vatten, 1 tsk. salt, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. ljus buljong, salt, socker, hvitpeppar, 2—3 äggulor, 1 dcl. tj. grädde.

Beredning: Blomkålen rensas på vanligt sätt och fördelas i klyftor, hvilka få ligga i ättikblandadt vatten (1 lit. vatten, 1 msk. ättika) 1 tim. De sättas på i det kokande vattnet, tillsatt med saltet, och få koka, tills de äro riktigt mjuka, då de passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., purén och buljongen spädas på, och soppan får koka under rörning 5 min. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och purén hälles i under vispning. — Om så önskas, kokas ett litet blomkålshufvud och serveras sönderdeladt i soppan, eller ock serveras den med ostkrutong eller rostadt bröd.

Fårsadel (f. 6 pers.). 2 kg. fårsadel, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 1/2 lit. buljong.

Beredning: Sadel kallas nedre ryggstycket eller de båda sammanhängande kotlettraderna. Köttet, som bör hafva hängt 3—6 dagar, allt efter årstiden, bultas med en fuktig klubba, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, befrias från överflödigt undertill sittande fett; på yttersidan skåras med en hvass knif i jämna rutor. Köttet ingnides med en blandning af saltet och pepparn, slaksidorna rullas inåt, och sadeln ombindes på 4—5 ställen med segelgarn (förut doppadt i hett vatten) för att bibehålla formen. Den bestrykes med smöret, lägges i en långpanna och stekes i varm ugn 1—1 1/4 tim., under det den flitigt öfveröses och spädes, när den är brynt med den kokande buljongen. Sadeln tages upp, köttet lossas nätt på båda sidor om ryggraden, lägges på ett skärbräde och skäres tvärs öfver i vackra skifvor, hvilka sammanläggas på sadeln, så att den ser hel ut. Den lägges upp på varmt serveringsfat och garneras med potatiskroketter och brynt lök eller ock med grönsaker eller färserade tomater. Serveras med sky eller afredd sås — kan äfven serveras med Cumberlandssås (se Iduns Kokbok n:r 447).

Vaniljglace (f. 12 pers.). 1 lit. kokande grädde eller mjölk, 1 stor vaniljstång, 8 äggulor, 150 gr. socker.

Beredning: Grädden kokas upp med vaniljstången, som därefter får ligga i grädden att draga omkr. 20 min. Äggulorna röras med sockret i en kastrull omkr. 20 min. Den kokande grädden spädes på, litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen aflyftes, och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. — Oskummad mjölk kan tagas i stället för grädde, men då tages 10 äggulor och 180 gr. socker. — När krämen är kall kan den, om så önskas, tillsättas med 2 dcl. tjock grädde, slagen till hårdt skum. Glacen fryses i is och groft salt på vanligt sätt. Då glacen skall serveras, tages formen upp ur isen, afsköljes noga, för att aflägsna allt salt, doppas ett ögonblick i ljumt vatten, så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas, och glacen uppstjälpes på skål eller fat med servett eller tårtpapper. Serveras med mandeless.

Kokt köttpudding (f. 6 pers.). 4 kg. benfritt, kokt eller stekt kött, 6 dcl. kokande mjölk, 1 1/2 dcl. finstötta skorpor, 3—4 ägg, 1 hg. smör (smält), 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. finhackad saltgurka, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 10 gr. smör, till löken.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet hackas mycket fint (males ej) samt blandas med mjölken, skorporna och de vispade äggulorna, hvarefter färsen får stå 1 tim. för att svälla; är den då för fast, tillsättes litet mera mjölk. Smöret, kryddorna, gurkan och löken, fräst i smöret, tillsättas och färsen afsmakas noga. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälles i smord och brödbeströdd bleckform, och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 1/2 tim. Uppstjälpes och garneras med skifvor af tomater eller gurka samt persilja. Serveras med tomatsås, steksås, köttsky eller smält smör. Om så önskas, kan gurkan och löken uteslutas.

Potatissalad à la Idun (f. 6 pers.). 1/2 lit. kokt, kall potatis, 2 kokta rödbetor, 1 saladshufvud, 2 msk. kapris, 2 äggulor, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. engelsk senap, 1 tsk. socker, 1—2 msk. ättika eller vinäger, 1 msk. kaprisättika, 3 msk. fin matolja, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Potatisen skalas och skäres i tunna skifvor. Rödbetorna skäras i 1 1/2 cm. långa strimlor. Saladen rensas, sköljes, inklappas i en duk och skäres i långa, fina strimlor. Allt detta blandas i en saladsskål. Äggulorna röras i en spilkum med salt, senap och socker, hvarefter ättikan och matoljan tillsättas. Sist iröres grädden, och såsen hälles öfver saladen, som omröres försiktigt och genast serveras till kalla kötträtter i allmänhet.

Mannagrynskräm (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. mannagryn (114 gr., 2 msk. smör (40 gr.), 1 lit. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 1 1/2 msk. socker (23 gr.), skalet af 1/2 citron, 2—3 äggulor.

Beredning: Grynen läggas i sikt, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. En kastrull smörjes med 1/2 msk. af smöret, mjölken ihälles och får koka upp, grynen ivispas, hvarefter gröten röres med slef, tills den tjocknat, då den flyttas öfver svagare eld och får sakta koka omkr. 3/4 tim. Då grynen äro mjuka, tillsättas resten af smöret, kryddorna, citronskalet och de uppvispade äggulorna, hvarefter krämen får sjuda. Upphälles i karott och garneras, när den är kall, med sylt eller gelé. Serveras med grädde, mjölk eller saftsås.

SVAR

N:r 154. Ni kan antingen söka in vid Gymn. Centralinstitutet eller genomgå kurs i privat institut. Vid »Centralen» erfordras för inträde intyg om kunskaper motsvarande inträdesfordringar vid högre lärarinne-

Till Syltningstiden

Inkokningsapparaten "VEGETABIL"

Svenska glasburkar "VEGETABIL" (Wecks-typ)

Smala	lit.	1/2	3/4	1	1 1/2	
	Kr.	0.55	0.65	0.75	0.85	pr st.
Breda, koniska ...	lit.	1/4	1/2	3/4	1 1/3	
	Kr.	0.60	0.75	0.90	1.15	pr st.
Breda, raka.....	lit.	1/2	1	1 1/2	2	
	Kr.	0.75	0.95	1.10	1.20	pr st.

Svenska glasburkar av REXTYP

Smala.....	lit.	1/4	1/2	3/4	1	1 1/2	
	Kr.	0.55	0.60	0.65	0.70	0.90	pr st.
Breda	lit.	1/2	3/4	1	1 1/2	2	
	Kr.	0.75	0.80	0.85	0.95	1.05	pr. st.

LÖSA GUMMIRINGAR till alla storlekar finnas i lager.
Våra burkar passa till alla i handeln gängse inkokningsapparater. Begär vår specialoffert. Sändes gratis och franco.

A/B NORDISKA KOMPANIET
HUSGERÅDSAVDELNINGEN.

FERROL

är det kraftigast aptitgifvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.
Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

SINGER-
ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

Fyrtornets RADHES

Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig Chinalack från alla andra emaljfärger. — För dåliga efterapningar varnas. Arsenikfri enl. nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghandlare. Profkarta gratis. Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B., Göteborg och Stockholm.

Mellin's Food
är bästa föda för svaga och klena barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt – lättsmält.
Köpes i apotek, speceri- och drogaffärer.

OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid

TREFLIG, UPPARBETAD AFFÄR i mellersta Sverige öfverlåtes till följd af utrikes resa. Lämplig för ensamt fruntimmer. Svar inom 8 dagar till »Kontant 1 500 kr.» Iduns exp.

KODAK
FOTOGRAFISKA ARTIKLAR DE FÖRNAMSTA I VÄRLDEN
PRISLISTOR GRATIS och FRANKO
HASSELBLADS FOTOGR. AB Göteborg
AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Det kan utan olägenhet sparas i hvarje hushåll, när
Agra M. M.
användes till bakning, stekning och all annan matlagning i stället för det dyra natursmöret.
Gör ett försök!

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

seminariet, d. v. s. afgångsbetyg från 8 kl. flickskola eller motsvarande kunskaper, ålder 20—30 år, frisk och stark kropp, anlag för gymnastisk verksamhet. Kursen 2-årig och kostnadsfri. Ansökan före den 15 maj. Privata institut finnas många. Bland dessa medföra kurser i J. Arvedsons gymn. institut, Stockholm, och Sydsvenska gymnastikinstitutet i Lund samma kompetens i rättigheter som vid »Centralen», fordringar för inträde enahanda. Tvåårig kurs, afgift vid Arvedsons institut 700 kr. första och 600 kr. andra året, plus afgift för anatomilektioner, hvilka uppgå till sammanlagdt 160 kr. Examensafgift 30 kr. Vid Sydsvenska institutet första året 700 kr., andra året 400 kr., därjämte för undervisning i anatomi 150 kr. Ansökan på nyåret till förstnämnda institut, till Lund nu när som helst, då ny kurs begynner 15 sept. Vid d:r Kleens institut, Mästersamuelsgatan 37, Stockholm, är kursen ettårig och kostar 500 kr. Här fordras ej att ha genomgått 8 kl. läroverk, endast god skolbildning. D:r Köhlbergs och dir. Segerdahls 1-åriga kurs, Tegnérgat .23, Stockholm, d:r A. Kjellbergs d:o, Mästersamuelsgatan 70, Stockholm, Göteborgs gymn. institut, Göteborgs arkader, Zanderinstitutet, Malmö, m. fl. Idunprenumerant.

— Svar till Prenumerant å frågan 155 har inkommit till Iduns red. och kan afhämtas.

N:r 156. Smärtsamt berörd af edert klagorop vill jag råda eder att så godt ni förmår göra klart för dem det vederbör, att edra barns väl ligger eder ömt om hjärtat, och kan icke här blifva tal om att tigga. Om er man eller far icke vilja hjälpa eder, så öppna edert hjärta för läkaren och bed honom tala med dem. Jag hoppas resultatet skall blifva det önskade. En af de många lidande.

N:r 157. En hustru gör klokast i att icke gräma sig öfver sin mans förflutna och icke blanda sig i dessa hans angelägenheter. Ville ni närmat far och dotter till hvarandra, borde detta ha ordnats med stor försiktighet, om möjligt så, att han själf föreslagit det, men sådant tager lång tid och mycket, mycket tålamod. Genom detta edert ingripande har ni icke gagnat någon men skadat er själf och ert äktenskap, hvilket sorgligt nog icke tycks vara byggdt på ömsesidigt förtroende, som ju är grundvalen till hemmets lycka. Men kämpa er fram därtill! Vägen är lång och besvärlig, men målet är stort och värdt att sträfva efter. Då först bort med den falska stoltheten. Upplys er man så innerligt vänligt med lugn bestämdhet om hvad ni behöfver, han har antagligen aldrig tänkt öfver den saken. Försök att få bestämda klädpengar. Var aldrig sur och bitter, därmed blir endast ondt värre. Hvarför skulle ni resa bort från honom? Er egen lilla dotter skulle då komma i samma belägenhet som den förra, att växa upp utan sin far, och hur tror ni att en frånskild eller förlupen hustru har det, isynnerhet som ni icke tycks ha haft något yrke före ert giftermål. Det är nog mycket förödmjukande att taga emot ett knappt och ogärna gifvet underhåll, om ni nu skulle kunna få det. Er mans fel tycks bestå däri, att han vill att kvinnan skall vara mannen underdånig och hans lydiga slaf. Försök nu att arbeta bort detta hos honom. Var alltid vänlig och lugn, aldrig snäsig och bitter. Börja inget extra arbete utan er mans medgifvande, det vore icke bra just nu i ert äktenskap. Om den ena vänligt ger efter ibland gör den andre det slutligen också. Hårdt mot hårdt går aldrig. När ni genom självkritik, hjärtegodhet, en orubblig vilja och tålamod bildat er en fast grundval i edert äktenskap, blifvit er mans förtrogna vän och oumbärliga sällskap, måste detta väl vara det mål ni sträfvar efter. Detta är icke endast några fagra förespeglingar utan ett mål som uppnåtts af mer än en i tystheet kämpande kvinna. B. B.

— Att ni handlat mycket oförståndigt kan ej förnekas. Eder mans föregående har ni alls icke någon rättighet att blanda er uti; om ni varit förståndig, hade han nog i sinom tid delgifvit eder allt. Att, då ni aldrig talat med er man om den ifrågavarande saken, bjuda hans utom äktenskapet födda barn till edert hem var mycket illa gjordt. Hur kan ni ett enda ögonblick tänka att taga er lilla dotter och »gå er väg»? Med hvad rätt beröfvar ni henne fadern? Sorgligt nog har det gått så långt, att i vår tid hustrun-modern vid minsta missnöje begär skilsmässa och »går sin väg» — har ni aldrig tänkt på, att när en man trött och utarbetad kommer till sitt hem, hoppas han där finna hvila, ro och glädje. Försök att bereda honom detta, och ni skall in i sena ålderdomen bibehålla hans kärlek och aktning. Var aldrig »sur», gå icke omkring och beklaga eder och tala icke illa om er man. Hvad beträffar att ni ingenting får till kläder m. m., kan bero på att han ej förstår eller tänker på sådana ting. Gå raka vägen till honom, och tala vänligt med honom därom. En som pröfvat.

I sockerbristens dagar
bör man konservera frukt och grönsaker genom torkning. Lämpligaste apparater härför erhållas från
HVILANS MEK. VERKSTADS AKTIEBOLAG, KRISTIANSTAD.

100,000 tacksamma husmödrar rekommendera vid sin syltning och saftning Ingeborg Zethelius' Lilla Hjälpredan i köket, inb. med tillägget Söndagsmat 8:e uppl. 600 billiga och goda recept. Pris inb. 1.50. Lars Hökerbergs förlag.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

I N:r 169. Hvad heta de hem eller anstalter, äldre och nyare, där en äldre kvinna, gift men skild (ej lagligt), utan medel och underhåll och förmåga att taga sig fram, kan ha hopp om att komma in? Finnas friplatser? Hvart och hur skall man söka? — Kunde jag t. ex. såsom varande borgardotter komma in på Borgerskapets Gubb- och änkehus i Stockholm? Rosalie.

N:r 170. Känner en liten 7 års flicka, som har engelska sjukan. Hennes föräldrar ha sökt läkare men utan resultat. Flickan kan gå, har normalt hufvud och längd som ett friskt barn, men armar och ben äro smalare än på ett nyfödt barn. Nu ville jag fråga, om det finnes någon moder, som haft en sådan liten stackare och fått hjälp? Jag har svårt att se den lilla bleka flickan utan att göra något för henne. En som vill hjälpa.

N:r 171. Har ett äktenskap förutsättningar att blifva lyckligt. när mannen är nära tre år yngre än hustrun? 29—27.

N:r 172. Finnes det någon asyl, som mottager ett 3-årigt barn, ej normalt, hvarken till kropp eller själ? Om det finnes någon anstalt, där ett sådant barn mottages med eller utan afgift, upplys därom då en Ensam moder.

N:r 173. Om man som gäster har hos sig en fru i 30-årsåldern och en fröken omkring 50 år af ungefär lika samhällsställning — den äldre är lärarinna och har haft den yngre som elev — skall frun eller fröken bjudas först? Ung värdinna.

N:r 174. Undrar om dylika sociala kurser, som omnämndes i Iduns Hjälpreda, anordnas hvarje år? Hvilka äro inträdesfordringarna, hur många antagas, kostnader? På hvad sätt och af hvilka meddelas undervisningen? Intresserad.

N:r 175. Ville gärna i sommar lära mig stenografi. Kan detta läras på egen hand och hvilket system är bäst och användes mest? På hvad sätt vinnes färdigheten? Huru lära stenografera främmande språk? Intresserad.

N:r 176. Kan någon af Iduns läsarinnor på grund af egen erfarenhet rekommendera en fullt effektiv och lättskött tvättmaskin, passande för 8 personers hushåll,f frågar Intresserad husmor.

N:r 177. Hur skall oblekt väf behandlas för att bli hvit? Hur beredes klorkalkning? Förlofvad värmländska.

N:r 178. Kan någon upplysa mig om bästa sättet att rensa och torka nypon, vore jag särdeles tacksam. Oerfaren husmoder.

N:r 179. Hur bakar man det i Skåne s. k. grofva eller svarta brödet med syrlig smak? Kan det bakas i en stor kökssspis af Bolinders fabrikat n:r 90? Tacksam för svar är Svensk husmoder i utlandet.

N:r 180. På hvilken tid af året är lämpligt att plantera frukträd? Hvilka sorters frukträd trifvas bäst på småländska höglandet? Finns det någon bra bok om trädgårdsskötsel? Lärarinna.

N:r 181. Vid den minsta lilla järnvägsresa får jag ständigt svåra kväljningar och känner mig illamående. Är det någon som känt dylikt och vet något medel? Lillian.

N:r 182. Jag har hört att svarta vinbär skola vara ett osvikligt medel mot reumatisk värk. Hur tillagas och användas de? Värkbruten.

N:r 183. Vore tacksam för en fullständig beskrifning öfver tomatodling. Fru Agnes.

N:r 184. Vill någon gifva mig säkert recept på goda och hållbara ättiksplommon, sådana som ej bli bruna? Fru Agnes.

N:r 185. Jag har alltid haft lust att bli tandläkare. För 7 år sedan tog jag studentexamen. Är månne för lång tid förlupen för att kunna vinna inträde vid tandläkarinstitutet? Är det någon viss åldersgräns? Hur lång tid tager examen? Hur dyrbar ställer den sig? Kan jag efter eventuell aflagd examen hoppas på någon praktik i Stockholm? Burfågel.

N:r 186. Finnes någon billig skola, där god undervisning lämnas i vanliga skolämnen samt sång, musik och slöjd, och där man kan komma in utan andra förkunskaper än folkskolans? Eelsa T—a.

N:r 187. Alla elever, som utexamineras från Sophiahemmet, kunna ju ej få kvarstanna som fast anställda sköterskor på hemmet. — Af de utexaminerade eleverna inskrifvas ju de, som det önska, i Sophiahemmets sjuksköterskeförening. Dessa Sophia-systrar ha väl då rätt att bära Sophiahemmets dräkt och tjänstetecken, äfven då de tjänstgöra på andra sjukhus? — Hvar är Sophiasystrarnas ålderdoms- och hvilohem Solhemmet beläget, och huru många Sophiasystrar ungefär kunna på en gång emottagas där? Tacksam för upplysningar. Iris.

N:r ? Vore tacksam få veta titlarna på några böcker, hvari Florence Nightingales lefnad är skildrad. Hvad heta de böcker, hon själf skref för sjuksköterskor? På hvilka förlag äro samtliga böcker utgifna och hvilka pris betinga de? I. M.

N:r 188. Af hvilka olika sjukafdelningar består Sophiahemmet? Förestås hvarje afdelning af afdelningssköterska eller bestämmer husmodern öfver alla afdelningarna? E. H.

N:r 189. Kan någon af Iduns läsare ge mig svar angående elevernas ålder vid intagande å lasarett. Finnes det inte något lasarett i Sverige, som tar in elever som ej äro fyllda 18 år? Tacksam för svar och uppgifter på några sådana lasarett vore Blifvande sjuksköterska.

N:r 190. Hvad är statens normalskola för slags utbildningsanstalt? Hvad fordras för inträde där? Hvad medför den för kompetens? Finns någon annan skola, där 27-årig flicka med endast folkskolebildning kan på kortaste tid inhämta knuskaper motsvarande 7:de klass af högre flickskola? A—s.

N:r 191. Vill någon gifva mig anvisning på ett billigt men ordentligt hotell eller pensionat i New York? Och hvart skall man vända sig för att söka plats? Jag är skicklig i ansiktsbehandling och manicure men vill i höst resa till Amerika för att praktisera och lära mera. Karin.

N:r 192. Har hört gamla människor tala om, att innan konserveringsapparaten uppfanns, brukade man konservera blomkål i mjölk. Vore tacksam om någon af Iduns läsare kunde lämna upplysning om sättet härför. Husmor.

N:r 193. Kan någon af Iduns läsare ge mig beskrifning på huru man skall salta in gäddrom för att få den att hålla sig? H. W.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad
Härnösand: Hernösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Hörby: Mellersta Skåne.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Kristinehamn: Ansgariiposten.
Laholm: Sydhalland.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöta Correspondenten.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Piteå: Norrbottens Allehanda.
Skellefteå: Skellefteå-bladet.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Söderhamn: Helsingen.
Södertälje: Södertälje Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Vänersborg: Ellsb:s Läns Annonsblad.
Västervik: Västerviks Vecka-blad.
Västerås: Westmanlands Allehanda.
Växiö: Smålandsposten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands Tidning.
Östhammar: Östhammars Tidning.

Från Ystad till Haparanda
användes
YVY-TVÅL.
Säljes i hvarje välsorterad Parfym- o. Herrekiperingsaffär.
ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
Kemisk Tekn. Fabrik, YSTAD.

LOTION ALMA
mot fet och transpirerande hud samt mot pormaskar. Användes till ansikte, hals, byst och armar. Huden blir ljust matt. Verkar omedelbart. Pris **4 kr.**, till landsorten mot postförskott.
Maria Enquist, Ex. Sjukgymn., institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer. Biblioteksg. 6-8, Sthlm. R. 16068. A. 22662.

EN FREJATABLETT
lindrar den retsammaste hosta
SÅLDES I ASKAR à 30 öre, I PÅSAR à 10 öre

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR
KRISTALL PATENT

Gammal extra fin fetost
särdeles god och skarp i smaken, obetydligt felaktig å ytan realiseras för mejeriets räkning till kronor 1:60 pr kg. minst hel ost c:a 12 per efterkraf. 3 ostar fraktfritt. G. W. Gustafsson, Nya Torget, Norrköping. Tel. 1573.

Ferrin
Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Just nu är rätta tiden
för erhållande af tillförlitlig beskrifning å äkta rysk hofmarmelad. Rabarber-morotmarmelad, samt svenskt blåbärsvin. Annonsen torde godhetsfullt påpekas för bekanta. Insänd 80 öre i frimärken till »Mångårig husmor». Hjo.

Praktisk Hushållsskola
å Fridensborg, Fritsla,
börjar ny 3 månaders kurs den 28 augusti i finare och enklare matlagning, bakning, konditori- och charkuteri, syltning och saftning, inläggning, konservering, hushållsberäkning m. m. Pris 100 kr. för helinackordering. Treflig trakt, lätta kommunikationer. Förfrågningar ställas till BEDA LINDSTEDT. Fritsla.

Annonsera i Idun!

egenskaper utmärka
Husqvarna Symaskiner:
Utomordentligt lätt gång. Mycket stor hastighet. Korta nålar. Största styrka. Mycket stor spole. Maskinen lämpar sig väl för brodering.

Förnämsta vita stångtvål är
Barnängens
OBS. Björnstämpeln!
Äkta Balsamiska · Aseptintvål

Grönsaker och Frukt
konserveras bäst och billigast med *R. A. torkollor.* Användes på vilken köksspis som hälst. *Pris för N:o 1 med 4 ramar Kr. 10:—. Fruktskåp, Frukthyllor, Trädgårdsstegar* på lager.
RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG,
Stockamöllan. Tel. 5.

BLOMSTERLÖKAR
direkt ifrån Holland.
Till odlingspriser. Ill. katalog gratis.
B. H. KRELAGE & SON, Haarlem,
(Holland) Stiftad 1811.

Andra upplagan!
Svampar
av
Waldemar Bülow,
häftad och inbunden har i dag utkommit i bokhandeln från
C. W. K. Gleerups förlag.

Extrafint Kärnmjöl
"LEJONKÄRN"
TRELLEBORGS ÅNGQVARNS AKTIEBOLAG
YPPERSTA HVETEMJÖL.

Florodol-tvålen bevarar barnens friska och rosiga hy. Gör morgontoaletten till ett nöje för dem

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 32. FEM TÄNKESPRÅK

Gud vill hvad kvinnan vill.
Lita endast på dig själf.
Ärlighet varar längst.
Gör din plikt.
Vilja är kunna.

Iduns läsare uppmanas att genom röstning utvisa hvilket af ofvanstående tänkespråk är mest uppskattadt och på samma gång gissa antalet af röster som detsamma fått.

Den som kommer den exakta siffran närmast erhåller 1.:sta priset, 10 kronor, den därnäst 2:dra priset, 5 kronor.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 26 augusti 1916.

Å kuvertet, som bör vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, angifves »pristäfling n:r 32».

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 28.

Moss, Ribe, Krim, Kina, Java, Kola, Köln, Prag.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa kontantprisen: Första priset: Fr. M. Zetterquist, Vitträsk, Lakaträsk. Andra priset: Herr Pontus Grönfeldt, Harnsö.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

REBUS.

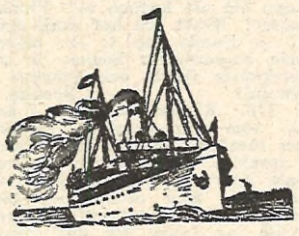

GÅNG
NLUTAS
an

FYRKANTIG NÖT.

a	a	d	d
e	e	o	o
o	r	r	r
r	s	s	t

Flytta dessa bokstäfver så att där kommer att stå:
1. Flod i Tyskland.
2. Kvinnonamn.
3. Romersk gud.
4. Skönt att ha efteransträngning.

Raderna skola lyda lika både vågrätt och lodrätt.

PALINDROM.

Rätt fram är jag en stad i Afrika, omvändt en grekisk gud.

ARITMOGRYF.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 = stad i Norge;
3 2 4 = hvad somliga aldrig få;
3 2 11 4 10 = land i Europa;
3 10 11 2 = en grym kejsare;
5 6 7 8 = ett husdjur;
4 11 7 5 = annan benämning på samma djur;
6 7 8 9 10 = har fågeln;
7 8 9 10 3 = pronomen;
7 8 9 10 11 = kvinnonamn.

SJU ORD I RING.

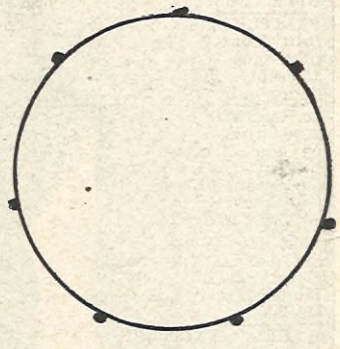

ra ro ne ma sa ta lin.

Dessa sju stafvelser ordnas rundt cirkeln, så att sju tvåstafviga ord uppkomma, hvarvid sista stafvelsen i hvarje ord skall bilda första stafvelsen till följande ord.

K. W.

LÖSNINGAR
TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 31

STAFVELSEKORSET: Lava lada, dana, vana, vada, lana, dala.

LITET HUFVUDBRY: Sätt f, r, m, a, m, e in i rutorna, så återstår intet.

GISSA DEN SOM KAN: 1. Trädet. 2. Skuggan. 3. Hålet.

RÄKNEUPPGIFTEN: År 1857—57 år.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när Ni svarar på annons om ledig plats.

EN ENKEL FLICKA af bättre familj med håg för inom ett mindre hushåll (2 pers.) förek. arbeten önskas som hjälp och sällskap hos äldre dam i Stockholm. Sv. m. uppg. om lönepret. sändes till »Fru L.». Allmänna Tidningskontoret, Sthlm.

ENSAMJUNGFRU, välkvalificerad, önskas fr. o. m. 21 nästk. aug. (ev. 1 sept.) till två personers stillsam, vänlig professorsfamilj i egen villa nära Sthlm. Lön 30 kr. mån., om förstklassiga rek. presteras. Skriftl. sv. t. Fru J. K., Värtan; tel. A. 291 86.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA sökes till mindre ingeniörsfamilj i mellersta Sverige, att sköta tvenne småbarn samt gå frun till handa. Sv. m. ref.. lönepret. och helst foto. som återsändes, inlämnas till »Plats genast», S. Gumælii Annonsb., Sthlm f. v. b.

UNDERVISNINGSVAN. musik. anspråkslös lärarinna, kompetent undervisa 14-åring i 5:te klassens kurs. önskas. Sv. m. lönepret., betygsafskrifter, ref. till »C. M.», Karlsborg.

BILDAD FLICKA. ej under 23 år, ordentlig, glad och villig, helst musikalisk, kunnig i matlagning, bakn., sömnad m. m., som vill åtaga sig att med yngre jungfru sköta litet hushåll hos enkefru, får plats gen. eller 15 aug. Sv. med ref. foto och löneanspråk till »Ordningssinne», poste restante, GEFLE.

GUVERNANT. Undervisningsvan. musikalisk lärarinna erhåller från 1 september plats att läsa med en event. två flickor — nybörjare. Betyg och referenser insändas till »Ingenjörsfamilj», adr. Sjötorp.

ENKEMAN med två små barn söker verkligt bildad, enkel, god, duglig dam till sällskap åt sig, uppfostrarinna åt barnen samt husmor. Sv. med referenser och lönepret. till »Ingenjör», Ljungby p. r.

FRANCAISE får genast eller något senare plats på landet såsom sällsk. åt en 22 års flicka. Sv. t. »Maja v. E—», Altuna p. r.

I ETT STILLA, ENKELT HEM på landet önskas till 1 sept. en allvarlig, skicklig och undervisningsvan guvernant för 2 barn i ålder 11 och 9 år. Betyg, ref. och löneanspråk insändas till »Fack 2», Edsbro.

ENKEL, ANSPRÅKSLÖS lärarinna kunnig läsa upp 2 flickor till 3 klass o. 2 pojkar till 1 kl. å högre allmänt läroverk får plats 1 sept. på Hallfreda Gård, Sylfaste, Gottland. Insänd pret. o. ref.

HUSHÅLLSHJÄLP, kunnig i landthushållning, finare och enklare matlagn., konserv. och lättare sysslor inomhus, önskas snarast möjligt. Svar med foto och löneanspråk. till »E. B.», Ribbingstorp, Vara.

YNGRE, VÄLSITUERAD KÖPMAN, söker en dam vid några och tjugo år, med intresse, praktisk duglighet och sällskapliga egenskaper, god och snäll, icke utan eget kapital, som föreståndarinna för hemmet. Svar med foto och uppgifter af härofvan åberopade förhållanden under sign. »Köpman», Iduns exp.

UNG, BILDAD, musikal. dam får pl. som husförest. hos ungherre. Sv. med lönepret. foto, m. m. till »G. R. T.», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

PÅLITLIG SNÄLL BÄTTRE FLICKA. fullt kunnig i spädbarns vård, får plats hos familj i Malmö omkr. den 15 sept. Ref. önskas. Sv. emotses under adr. »Fru S.», Åhus.

LÄRARINNA, kompet. att undervisa 2:ne flickor i 6:te kl., el. gosse i 1:sta kl., kan få plats 1 sept. i prästgård, Småland. Betyg, ref., foto o. löneanspråk till »Familjemedlem». Gullaskruf p. r.

PLATS I PRÄSTGÅRD 1 sept. i Småland för bättre, anspråkslös flicka att deltaga i alla inom ett hushåll förek. göromål utom grofsysslor. Sv. jämte foto till »Familjemedlem», Gullaskruf p. r.

ENKEL, PÅLITLIG, ORDENTLIG, bättre flicka, som vill utföra alla slags sysslor, får god plats i liten familj (3 pers.) i större landsortssamhälle. Eget rum. Bör vara kunnig i enkl. matlagn. o. bakn. Betyg o. rek., helst med foto samt lönepret. till »Lärare», Iduns exp. f. v. b.

LÄRARINNA önskas för 11-årig gosse att läsa 2:dra klassens elementarskolekurs under ingående läsår. Svar med löneanspråk och helst foto, som återställes, ingifves före 15 inst. aug. till kyrkoherden R. Matsson, Hassela, Franshammar.

BILDAD, anspråkslös flicka kan mot fritt vivre erhålla plats i Uppsala hos äldre dam. Ref. lämnas och önskas. Svar till prostinnan Ekström, Järna.

EN UNDERVISNINGSDUGLIG yngre lärarinna erhåller plats att läsa med 3 barn, 8—11 år gamla. Svar med foto, ref. och löneanspr. t. Dr Bergholtz, Hårleby, Svanesund (Orust).

BARNFRÖKEN, enkel och arbetsam, kunnig i sömnad och husliga göromål samt kompetent att läsa läxor med barn och helst något musikalisk, för plats instundande september månad hos direktörsfamilj i Göteborg. Barnen i ålder 10—8—5 år. Svar med betygsafskrifter, lönepretentioner samt uppgift å referenser emotses till sign. »Anspråkslös och gladlynt», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Barnfröken

bildad, språkkunnig (tyska spr.) van vid sömnad och handarbete samt med någon kännedom i sjukvård och sysslor förek. i finare hem, sökes af stockholmsfamilj för 5 års flicka inst. höst el. tidigare. Sv. med upp. gift om ref. o. lönepret. åtföljdt af betygsafskr. o. foto till »Stadgad o. omtänksam», Iduns exp.

Växlö hospital.

Till lediga biträdande föreståndarskeplatsen å hospitalets mansafdelning kunna ansökningar åtföljda af friskbetyg och vitsord öfver föregående tjänstgöringar, helst jämte fotografi, insändas till öfverläkaren före den 15 nästkommande augusti.

Guvernant,

som är villig undervisa en gosse i 3:dje klass' kurs och en flicka i 5:te kl. kurs, erhåller plats för nästa läsår. Svar med angifna löneanspråk torde sändas till J. Wilh. Helldén, kyrkoherde, adr. Knäred (Halland).

Vid elementarskolan för flickor

i Kalmar är för höstterminen — event. äfven för vårterminen — plats ledig för vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet i handarbete och teckning på skolans olika stadier. Full tjänstgöring (24 à 26 timmar). Lön enligt lag. Ansökan, ställd till skolans styrelse, torde före den 20 aug. insändas till undertecknad. (Adr. Elementarskolan för flickor i Kalmar.)

FRIDA HELLSTEDT,
Föreståndarinna.

Sparsam och ordningsfull

helst äldre flicka får god och väl aflönad plats i liten familj på landet i Norrland. Bör vara fullt kunnig i och villig att sköta matl., bakn., konserv., m. m., som förekommer i ett väl ordnadt hem. Inga småbarn. Familjemedlem. Jungfru finnes. Svar med fordringar, foto, betygsafskr. etc. sändas snarast till »Nu eller längre fram» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Lärarinna.

Seminariebildad, undervisningsvan lärarinna äfven kompetent att undervisa i musik sökes för 2 flickor, 7 och 10 år. Svar med betyg, foto och rek. sändas under adr. Fru Karin Dicander, Uplo Egendom, St. Mellby.

Lärarinna

undervisningsvan, önskas i höst till egendom i Södermanland att undervisa 2:ne flickor i kl. 5 och 6. Svar torde sändas till fru Adlercreutz, Grinda, Malmköping.

Till en i Stockholm

i nytt hus med alla bekvämligheter bosatt barnlös familj (8 vuxna pers.) önskas 1 sept. el. förr en verkligt duglig jungfru kunnig i god matlagning och bakning. (17-årig hjälpreda finnes.) God lön och en månads ledighet på sommaren. Svar med foto och ref. till »Ej ensamt rum», Iduns exp.

En bättre, barnkär flicka,

kunnig i enkl. matlagning samt van vid alla inomhus förefallande görom., sökes. Svar till »Familjemedlem», Sv. Telegramb. Annonsafd., Göteborg.

Ung elementarbildad,

helst musikalisk flicka, som vill läsa med 13 års flicka. 5 kl., får plats i sept. i enkelt landtbrukarehem i södra Skåne. Sv. med betygsafskr. och lönepret. torde sändas t. »Landtbrukarhem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö f. v. b. senast den 10 augusti.

Befattningen som sköterska

vid Marstrands stads epidemisjukhus, med hvilken befattning platsen såsom stadssjuksköterska är förenad, kungöres härmed till ansökan ledig för tillträde den 1 september 1916. Lönen utgår med 800 kr. årligen jämte fri bostad och vedbrand samt fri och färdiglagad mat, då epidemiskt sjuk ligger å sjukhuset. Befattningen tillsättes med 3 månaders uppsägning. Ansökningar, åtföljda af betyg samt intyg om tjänstgöring, insändas före den 31 juli 1916 till Hälsovårdsnämnden, Marstrand.

Flicka

från godt hem, något kunnig i matlagning och servering samt med utpräglad ordningssinne erhåller plats 1 sept. hos liten tjänstemannafamilj i stationssamhälle i Skåne. Moderna bekvämligheter finnas. Sv. med löneanspråk till »September F.», Svenska Telegrambyrån, Malmö.

Barnsköterska.

Bildad flicka, cirka 20 år, får plats att sköta två barn om resp. 2½ år och 6 mån. nu genast. Ansökn. med foto o. ref. till Fru Elsa Wennberg, Västerås.

Småskollärarinna

får plats den 15 aug. i familj att läsa med en 7 års gosse och gå frun till handa. Svar till »Fru L.», Väddö p. r.

Informator

manlig eller kvinnlig önskas till 1 sept. att höstterminen läsa med gosse, uppfl. i kl. 4 och flicka i kl. 2. Svar med betyg och löneanspråk sändes till Jägmästare O. E. Holm, Gellivare.

Vikariat

tillsvidare å föreståndarinnetjänsten

vid Kungsbacka stads samskola. Sökes senast den 12 nästa augusti hos folkskolestyrelsen. (Undertecknad, ordförande, lämnar närmare upplysningar.) Årslön 1,300 kr. jämte fri bostad. Kompetensvillkor: Helst fullständig afgångsexamen från högre lärarinneseminarium.

Kungsbacka den 29 juli 1916.
V. S. LUNDBERG.

PLATSSÖKANDE

UNG UNDERVISNINGSVAN (ej musik.) flicka med realskolexamen önskar plats som guvernant eller hjälp och sällskap. Flerårig vistelse i Tyskland. Betyg och ref. finnas. Svar till »22 år». Seffle p. r.

2 TYSKA FLICKOR söka plats som sällskap eller på kontor genast eller till 1 sept., helst i Stockholm eller omgifning. Svar till Wäla Gård, Helsingborg.

BÄTTRE ORDENTLIG FLICKA önskar mot fritt vivre lära matlagn., konserv. o. d. på herregård eller landtgård den 1 eller 15 sept. Svar till »Landet». Karlstad p. r.

SJUKVÅRD. 33-årig troende sjuksköterska önskar plats hos sjuklig dam eller herre eller som föreståndarinna å ålderdoms- eller hvilohem. Förut inneh. dyl. plats. Bet. o. ref. Sv. mkt »Sjukvård». Mellerud p. r.

EN 23 ÅRS ordentlig och pålitlig ensamjungfru önskar en nätt plats hos herrskap, helst äldre, att tillträdas den 1 sept. eller 24 okt. Svar mkt »Nätt plats», Jönköping p. r.

30-ÅRIG FRU med liten gosse önskar sköta hemmet för ensam folkskollärarinna eller lärare. Hushållsvan. Varit lärarinna. Svar till »Fritt vivre», Ronneby Redd p. r.

ENKEL anspråkslös FLICKA, som genomgått ettårig kurs på lasarett. önskar plats i hem, där sjuk finnes. Är äfven villig delt. i husl. göromål. Betyg finnas. Svar märkt »Familjemedlem 24 år», Iduns exp. f. v. b.

EN SKOLKÖKSLÄRARINNA. äfven handarbete, önskar plats till höstterminen. Sv. t. »Skolkök, Iduns exp.

22-ÅRIG LANDTBRUKAREDOTTER önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Ngt kunnig i matlagning. Svar till »Greta, familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

EN UNG FLICKA önskar komma i gott hem på landet, för att få undervisning i alla göromål i bild. hem. Sv. t. »Familjemedlem», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

EN ENKEL OCH ANSPRÅKSLÖS flicka önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap till 1 nov. Har genomgått hushållskurs, är kunnig i handarbete. Svar till »Thora, familjemedlem», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna med afg.-betyg från Statens normalskola och vackra tjänstg.-betyg önsk. till hösten plats i godt och vänl. hem på landet för att läsa med barn t. o. m. 5:te klassens kurs. Helst i södra Sverige. Svar till »B 07», Varberg p. r.

kan en 17-åring erhålla en livförsäkring i **BALDER** å

2,500 kronor

att utbetalas vid dödsfall eller en s. k. blandad liv- och kapitalförsäkring å inemot

2,000 kronor

att utbetalas vid uppnådda 60 år eller dödsfall dessförinnan.

För en 42-åring blir dagliga avsättningen för samma försäkringssummor, 20 resp. nära 30 öre.

Drag sålunda in **åtminstone** 10 öre om dagen på de onödiga småutgifterna och teckna en försäkring i

Livförsäkringsbolaget BALDER
— ÖMSESIDIGT —
Huvudkontoret: STUREGATAN 8. STOCKHOLM. — *Begär prospekt.*

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar plats i familj 1 sept. att undervisa minderåriga barn. Undervisning i musik kan äfven meddelas. Sv. med löneanspråk till »21 år», p. r. Ishult.

HURTIG SMÅLÄNDSKA, som genomgått 8-kl. läroverk önskar komma i familj att läsa med barn 8—13 år. Betyg och ref. fr. föregående plats finnes. Sv. t. »Undervisningsvan», Jönköping p. r.

LÄRARINNA, i vår utexam. från högre lärarinneseminarium, undervisningsvan, önskar plats för nästa läsår. Tacks. för sv. t. »Ej musik.». Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, BÄTTRE, medelålders flicka som med ordning och sparsamhet är van att föreslå bättre hem söker plats i godt hem. Sök. är barnkär och van omhänderhafva barn. Sv. till »Duglig husföreståndarinna 1916», Iduns exp. Stockholm.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i enkl. matlagn., bakn., sömnad, väfnad. önskar plats i sept. att föreslå huset för ensam bättre person eller i familj. Betyg finnas. Svar mkt »S.». Iduns exp. f. v. b.

Ex. barnsköterskor

välrek. o. pålitl. kunna erhållas gm **Svenska Sjuksköterskebyrån** Kungsgatan 21, Göteborg. Tel. 144 35.

Hushållsvan flicka

önskar plats att sköta bättre ungkarlshushåll. Svar till »Box 30», Hjo.

INACKORDERINGAR.

UNG FLICKA önskar komma i prästgård eller herrgård, där ungdom finnes, såsom betalande hushållselev. Svar till »Ruth, familjemedlem», Iduns exp.

Å STÖRRE EGENDOM i mellersta Sverige emottagas fr. 1:sta sept. två unga, bildade flickor som elever i matlagning, bakning, inkokning, m. m. Äfven undervisning i handarbete och linnesöm. Den husliga undervisningen meddelas af husmodern själf, som är examinerad lärarinna i huslig ekonomi. Bästa ref. Svar till »Nytta o. trefnad», Iduns exp.

I INGENIÖRSFAMILJ på landet önskas en läs- och lekkamrat till 6 års flicka. God omvårdnad och moderlig tillsyn. Svar snarast möjligt till »Granliden», Bofors.

I HÖG, FRISK TRAKT af Södermanland mottagas fortfarande sommargäster till moderat pris. Tillfälle till bad, gymnastik och rekreerande sommarlif. Vidare genom fru E. Levin, Bie.

Godt hem i Värmland

I tjänstemannafam. vid större bruk i Värmland kan en gosse få god inack. o. undervisn. samtidigt med egen son, som skall läsas upp i elementarskolans första klass. Svar till »Godt hem», Iduns exp. f. v. b.

I verkligt godt hem

i Sthlm med soligt läge strax invid Odenplan mottagas till hösten i och för inackord. tvenne skolgossar el. skolflickor att dela rum. De finaste ref. kunna lämn. Sv. t. »God omvårdnad och tillsyn», Iduns exp f. v. b.

Skolkamrat - lekkamrat.

Snäll och välartad 6-årig flicka kan erhålla inackordering i godt hem på herrgård i Småland för att såsom kamrat till husets dotter deltaga i undervisning för skicklig lärarinna. Moderlig omvårdnad och tillsyn. Sv. till »Bra hem», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Semester!

I vackert belägen prästgård eller herrgård på landet önskar kvinnlig kontorist inackordering efter den 15 aug. Helst där det ej är många inackorderingar. Svar med prisuppgift torde sändas till »S. S.», Kiosken, Victoriagatan, Göteborg.

Ett fosterbarn

helst flicka om 2 à 3 år, emottages som eget mot en summa ett för allt till barnets uppfostran. Svar till »Godt hem 1916», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Gransbo pensionat

Tranås, Härligt läge, 1 000 f. ö. h., i närheten af sjön Sommen.

Gosse eller flicka

kan i medio af aug. eller 1 sept. få god inackordering i bättre välrekommenderadt hem. Ref. önskas och lämnas. Sv. till »Godt bord», Iduns exp. f. v. b.

För dem som söka läkare i Stockholm.

Syster Elisabeth Werners SJUKHEM
Nybrogatan 3.
Riks Tel. **8509.** Allm. Tel. **26348.**

A.-B. Strömsborgs Sjuk- och Hvilohem,
KNEIPPBADEN

vid Motala Ström, nyrestaureradt, 10 min. från spårvagn fr. Norrköping. emottager konvalescenter och nervklena. Sofrummen med balkonger, höga och trefliga med den härligaste utsikt. Skrifrum samt sällskapshall. Tillhörande trädgård med utsikt öfver strömmen. Läkare i olika specialitéer. Examinerad sjuksköterska. Olika slag af bad, äfven massage.

Rikstelefon Norrköping 12 93.

Anna Ekman,
Husmoder.

Knut Oscar Lennwall.
Hemmets Föreståndare.

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÄLAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Västkusten:

MARSTRAND
Pensionat Nygren
rekommenderas.

Alsbäck LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Löf- och barrskog. Öppet året om.

Småland:

FÖR BRÖSTSJUKA. Solgården, Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr G. Lundskog. Föreståndarinna: Sjuksköterskan Tora Strömsten.

HVILOHEMMET »BJÖRKELID», Småland, härligt läge, naturskön trakt, lugnt, stilla, nära sjö, emottager gäster året om, äfven sjuka. God vård. Vidare meddelar

Fr. QVARFATH, Tutaryd.

NORGE:

LARVIKS BAD, Larvik. Sjögyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni—31 aug. Tillskrif Öfverläkaren Dr Knudtzon, Kristiania, eller Badanstalten direkt.

TONSASEN KURHOTELL, Valdres, 2,000 fot öfver hafvet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök.

D:r Heumans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungsportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. *Kapten J. Thulin, LUND.*

Vid Prof. Unmans Institut

börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i **Massage** och **Sjukgymnastik.** Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9. Stockholm.

Med. D:r E. Kleens

kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer och herrar) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. *N:o 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.* Prospekt begäres städse under adress *Engelbrektsgatan 43 B, II.*

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR

Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne«.* En alltjämt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., **21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Lait Antéphélique

(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräknar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet,** *Drottninggatan 21, Stockholm.* Hoflev.

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale

är af kännare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräknar och lefverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning till ett pris af **35 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. **Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.**

Allm. 93 44. Riks 38 15.

Skönhetsvård.

Enkelmassören en modification af dubbelmassören och närmast afsedd för Ansiktsmassage kostar endast 2 kr. Den är för afsedda ändamålet oersättlig. Hvarje dam bör äga en sådan såväl för skönhetsvård som friskmassage. Bort med crème och smörjmedel alla slag. Endast på naturlig väg genom lämplig massage upphjälpes blodets förminskade kretslopp och ansiktets ungdomlighet återvinnes. Rynkbildning förebygges o. fåror m. m. försvinna. Nervenergien är grunden till att det blomstrande utseendet förnyas. Bruksanvisning medföljer. Ansiktsmassage är ett godt medel mot hufvudvärk och förebygger många sjukdomar. Många framstående intyg. — Endast 2 kr. plus porto. A.-Bol. Svenska Husgerådsfabriken, Örnsköldsvik.

Elfkullens Husmodersskola

Jemshögsby, börjar sin höstkurs 20 Sept. Undervisn. i finare och enkl. matlagning, konserv. bakning, väfnad och handarb. m. m. Prosp. mot dubbelt porto. Fröken Selma Gustafson, föreståndarinna adr. till 1:a Sept. *Smedby.*

Strängnäs Hushållsskola.

12 arbetsåret. Husmoderskurser: 18 aug.—18 dec. samt 20 jan.—20 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Godt hemlif. Prospekt och referenser genom **Fru M. Braune,** Strängnäs.

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund

börjar ny kurs den 15 aug. 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 kl. i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagn., bakn., konserver., födoämneslära m. m Prosp. och upplysn. lämn. af skolans föreståndarinna under ofvanst. adr.

Nobynäs Hushållsskola.

Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** belägen i vacker trakt på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid linjen Stockholm—Malmö. **Grundlig** undervisning i hushåll och slöjd meddelas af **skickliga,** examinerade lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon Frinnaryd 5.

Örebro Kindergartenseminarium,

Rikstelefon 19 20.

Grundliga teor. prakt. kurser. Utbildning för Kindergarten, hem, barnhem, barnkrubbor o. d. Höstterminen börjar 15:de nästkommande Sept. Goda platser anskaffas. Prospekt mot porto.
Maria Kiellmark.

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkjolar, skjortor, barnkläder.
Kurserna börja åter 12 sept. varefter elever dagligen mottagas.
Prospekt på begäran.
Karin Egnér. ***Eva Egnér.***
R. T. 35 30. ***Sibyllegatan 36, Stockholm.*** A. T. 210 04
Före 12 september är adressen ***Åsarum,*** Blekinge. Riks Karlshamn 300

Uppsala Enskilda Läroverk & Privatgymnasium.

Högre samskola med **student-** och **realskolexamensrätt** samt **normalskolkompetens.** 9:de klass, som bl. a. utbildar **kindergartenlärarinnor.** Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring 1 (= ring II vid allm. lärov.). Redogörelse och inackorderingslista genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad. *Carola Eneroth.*

Andrea Eneroths
Högre Handarbetsseminarium

Kommendörsgatan 32, 1 tr. STOCKHOLM. Allm. Tel Östermalm 16 18.
Af Kungl. Maj:t godkänd, högre lärarinnekurs på 1½ eller 2 år.
Äfven ettårig lärarinneutbildning. Enda tvåårig handarbetslärarinnekurs. Högre kursen har två valfria linjer med samma kompetens. Seminariet åtnjuter **statsanslag** och kan därför mottaga några frielever. Ansökan kan ännu göras till nytt arbetsår, som börjar 1 sept. Fullständigt prospekt sändes på begäran. Sommaradress: Husarö via Stockholm, ångf. Waxholm II.

Husmoderskolan i Karlstad.

Den 16 augusti börjar konserveringskursen och pågår 1 vecka, omf. inläggning af bär, frukt och grönsaker.
Den 24 augusti taga öfriga kurser sin början.
Årskursen omf. **matlagning, bakning, garnering** och **uppläggning, konservering, linne-** och **klädsömnad, (barnavård** — teoretisk och praktisk) samt födoämnes-, hälso- och sjukvårdslära m. m. **Halfårskursen** omf. **matlagning, bakning, linne-,** och **klädsömnad,** födoämnes- och hälsolära m. m **Sex veckorskursen** omf. **matlagning** och **bakning.** Helinackordering erhålles inom skolan. Vacker trädgård. Tidsenliga lokaler med värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. R.-tel. 8 12. NANCY ENWALL.

Fröbel-Institutet i Norrköping

Utbildningskurser:
A. **för kindergarten.** B. **för uppfostrarinnekallet i allmänhet.**
C. **för späda barns vård.**
Prospekt erhålles mot porto. *Ellen och Maria Moberg.*

Husmoderskurs

börjar den 1 okt. i **Kungsstugan** Tullinge, ½ tim järnvägsresa från Stockholm. Ett fåtal unga flickor kunna där få undervisning i **finare och enklare matlagning,** bakning, konservering, tvätt och strykning m. m. Dessutom lämnas undervisning i **linnesömnad** efter ny, prakt. metod. Prospekt och referenser på begäran. Tullinge gård pr **Tullinge.**
Anna Zimmerman,
utex. skolkökslärarinna och handarbetslärarinna.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.

Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare **matlagning, bakning, syltning** o. **konservering, konfektkokning, dukning** och **servering, uppköp** af matvaror, enkel **hushållsbokföring** o. **födoämneslära** samt **rengörning, tvätt och strykning, vården af linne** o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i **klädsömnad** och **linnesömnad** för hand och på maskin, **tillklippning, lagning,** märkning etc. samt **moderna handarbeten** äfvensom **Samaritkurs.** — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 à 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar 15 sept. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

MÄRKET MARKATTAN
(MONKEY BRAND)

TVÄTTAR ICKE KLÄDER.

VÄRLDENS FÖRNÄMSTA SKURPUTSTVÅL
- FÖR ALLMÄN RENGÖRING I HUSHÅLLET -
RENGÖR OCH PUTSAR PÅ EN GÅNG
ALLA SLAGS
METALLER, GLASVAROR, STENGODS
EMALJVAROR, LINOLEUM OCH MÅLADE YTOR.

Elsa Philips Husmodersskola,

Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Adress till 28 Aug. Nyåker, **Leksboda.** Sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Privata Högre Lärarinne-seminarium i Stockholm,

RIDDAREGATAN 23.

En lägre, tvåårig kurs. Avgångsexamen därifrån medför lägre kompetens. En därpå bygd kurs, avd. III, avsedd för fackutbildning. Avgångsexamen från denna kurs medför högre kompetens.
Inträdesprövning (i föreskrivna ämnen) till afd. I, eventuellt till avd. II, i vilken några lediga platser finnas, tager sin början den 29 augusti. Ett mindre antal extra elever i ett eller flera ämnen (exempelvis hälsolära, språk, matematik) kunna mottagas.
Ansökningar mottagas av läroverkets föreståndarinna, fröken **Sofi Andersson,** som äfven meddelar upplysningar.
Sommaradress: Ölsboda, Degerfors. ***Styrelsen.***

Ekefors Husmoderskola.

Vackert och sundt belägen, 45 min. resa fr. Stockholm, mottager fr. 1 sept. några unga flickor till undervisning i alla ett hems göromål, linne- o. klädsömnad samt tillskärning. Praktisk och grundl undervisning, godt hemlif, varm hemtreflig bostad. Tyska talöfningar, tillf. till språk- och pianolektioner. Prospekt på begäran.
Agda Nordström, Postadr: Ekefors, **Klinten.** Rikstel. Skuru 29.
Greta Flodman, Upsala.

Långhanshyttans Slöjd- och Hushållsskola,

Värmland.

Unga flickor erhålla grundlig och omfattande undervisning uti matlagning, bakning och konservering, samt uti allt som förek. i ett större mera kräfvande hem. Riks Filipstad 184.
ELFRIDA KASTMAN.

Örebro Husmoderskola

börjar sin 22 kurs för bildade flickor, den 22 aug. 1916. Skolan har tillerkänts Guldmedalj och Hederspris. Godt hem, billig afgift. Begär prospekt. Fru Alfh. Rystedt.

Tandteknikerkurs.

Assistent W. Johnsons kurs börjar åter den 1 sept. Anmälningar snarast, Malmskillnadsgatan 60, Stockholm. Porto.

Turkiska badet

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

NYLAND (vid Ångermanelfven).
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinnan Fru Sigrid Ödlund, Nyland.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**
Deposition / **Kapitalräkning** } **4 %**
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1916.